TEMEL DİNÎ BİLGİLER

SİYER

11-14 Yaş Grubu

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI
DİYANET İŞLERİ
BAŞKANLIĞI

Genel Yayın No: 2939
Mesleki Kitaplar: 259

TEMEL DİNÎ BİLGİLER - SİYER

Yayın Yönetmeni: Hamza BAYRAM
Yayın Koordinatörü: Dr. Muhammed Yuşa YAŞAR

Proje: Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Proje Yöneticisi: Sedide AKBULUT
Proje Koordinatörü: Muammer ŞAHİN
Yazar: Fatma GÜZEL
Editör: Ayşe Gül GÜRBÜZ - Firdevs KISIM
Tashih: Zeynep Selin TERZİ
Baskı Hazırlık: Kader TANAK

Grafik & Tasarım
Arketip Ajans | Emrah ANDİŞ

Baskı: Özyurt Matbaacılık
Saray Mahallesi, 123. Cadde No: 2/1 Kahramankazan/Saray/Ankara
Tel.: 0312 384 15 36 Sertifika No: 46772

ISBN: 978-625-8539-73-8
2026-06-Y-0003-2939
Sertifika No: 46325
2. Baskı, Ankara 2026

Eser Yayın Kurulu Kararı: 30.06.2026/52

İletişim
Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü
Basılı Yayınlar Daire Başkanlığı
Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı
No: 147/A 06800 Çankaya/ANKARA
Tel: (0312) 294 43 93
Faks: (0312) 294 42 57
e-posta: diniyayinlar@diyanet.gov.tr
www.diyanet.gov.tr

Dağıtım ve Satış
Döner Sermaye Daire Başkanlığı
Tel: (0312) 295 71 53-56
Faks: (0312) 285 18 54
e-posta: dosim@diyanet.gov.tr

Sevgili Genç Dostum,

Bu kitap serisi, inanç, ibadet, siyer ve ahlak konularını daha iyi öğrenmen; öğrenirken hem keyif alman hem de doğru ve sahih bilgiye ulaşman için hazırlandı. Amacımız, sadece bilgi edinmen değil; öğrendiklerini anlayan, düşünen ve hayatına yansıtan bir bakış açısı kazanmandır.

Sayfalar arasında ilerlerken yeni bilgiler keşfedeceksin. Bazı noktalarda ise durup düşünmeye davet edileceksin. Çünkü senin fikirlerin, yorumların ve bakış açın bizim için çok değerli. Bu düşüncelerini, Peygamberimizin rehberliğiyle birlikte ele alman, sana doğru ve güzel olanı fark etmende yardımcı olacaktır.

"Hayatla Bağ Kur" köşesinde günlük hayatta karşılaştığın ya da karşılaşabileceğin durumlara dair örnekler bulacak, öğrendiklerinle hayatın arasında bağ kurabileceksin.

Konu sonlarında yer alan etkinliklerle kendini test edebilecek, konuyu ne kadar öğrendiğini fark edebileceksin. Ayrıca her ünite ya da bölüm sonunda bulunan "Bende Kalan" köşesine, seni en çok etkileyen bilgileri, duygu ve düşüncelerini, o bölüme dair aklında kalanları yazıp çizebileceksin...

Dileriz bu kitap serisi, senin için sadece bir ders kaynağı değil; aynı zamanda keyifle okuduğun, düşündüğün ve yaşamına yön verdiğin bir yol arkadaşı olur.

Şimdiden iyi okumalar ve keyifli öğrenmeler diliyoruz.

EĞİTİM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
PEYGAMBERİMİZİN ÇOCUKLUĞU 9
Âlemlere Rahmet Peygamber Efendimiz 10
Dede Kucağında Bir Yetim 11
Kâbe'nin Sahibi Var! 11
İlk Ayrılık 12
Halîme'nin Küçük Misafiri 13
Anne Kokusu, Evlat Kokusu 14
En Hüzünlü Veda 15
Dedesinin Kıymetlisi 15
Abdülmuttalib'in Vedası 16
Amca Şefkati ve İkinci Anne 16
İki Can Yoldaşı 17

İKİNCİ BÖLÜM
PEYGAMBERİMİZİN GENÇLİĞİ 23
Haksızlığa Dur Diyen Gençler 24
Güven ve Sevgiyle Kurulan Yuva: Hz. Hatice Annemiz 26
Örnek Bir Aile Kuruluyor 28
Bu Güzel Ailede Kimler Vardı? 28
Kâbe Hakemliği 30

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
MEKKE: İNSANLIĞIN YENİDEN DOĞUŞU 37
Mekke'ye Bir Bakış 38
Peygamberimiz Böyle Bir Dünyaya Nasıl Tahammül Edebildi? 38
Hira'ya Yolculuk 39
Yaratan Rabbinin Adıyla Oku! 40

Vallahi, Allah Seni Asla Utandırmaz! 41
Sessizlik 42
İlk İnananlar 43
Huzursuzluk 44
Safâ Tepesi'nden Yükselen Ses 44
İlk Şehitlerimiz 45
Habeş Diyarına Yolculuk 46
Hz. Hamza ve Hz. Ömer Müslüman Oluyor 47
Güneşi Sağ Elime, Ayı Sol Elime Verseler de 49
Boykot 50
Hüzün Yılı 51
Umut Yolculuğu: Tâif 51
İsrâ ve Mirac 52
Akabe Biatları 53

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
BÜYÜK ŞAFAK: MEDİNE'YE HİCRET 61
Hicret 62
Onlar Plan Yapar Allah da Onların Planlarını Boşa Çıkarır! 63
Ayrılış 66
İlk Mescid 66
İlk Cuma Namazı 67
Kavuşma 67

BEŞİNCİ BÖLÜM
SAÂDET ÇAĞI: MEDİNE 73
Yesrib'ten Medine'ye 74
Şehrin Kalbi: Mescid-i Nebevî 74
Bir Okul Olarak Mescid: Suffe ve İlim Halkaları 75
En Güzel Davet: Ezan-ı Muhammedî 76

Kardeşlik Sözü: Muâhât 77
Nüfus Sayımı 78
Dünyanın İlk Yazılı Anayasası: Medine Sözleşmesi 78
Kıblemiz Kâbe 79
Savaş İzni 79
Şehrin Güvenliği: Seriyyeler 80
Bedir Gazvesi 80
Uhud Gazvesi 82
Muallimlerin Şehadeti 84
Medine'de Yaşayan Yahudiler 85
Hendek Gazvesi 86

ALTINCI BÖLÜM
DÖNÜŞ VE BÜYÜK FETİH 93
Kâbe Özlemi 94
Ağacın Atında Sözleşme: Rıdvan Biatı 95
Hudeybiye Barışı 95
İslam'a Davet Mektupları 97
Hayber'in Fethi 97
Kâbe'yi Ziyaret 98
Kutlu Zafer: Mekke'nin Fethi 98

YEDİNCİ BÖLÜM
ŞAHİDİZ YÂ RAB! 105
Veda Haccı ve Veda Hutbesi 106
Veda Hutbesi 107
Şahidiz Yâ Rab 108

KAYNAKÇA 114

1. BÖLÜM

PEYGAMBERİMİZİN ÇOCUKLUĞU

ÂLEMLERE RAHMET PEYGAMBER EFENDİMİZ

Âmine'nin evi sessizdi. Bir yanda hayatının en büyük müjdesini kucağına almaya hazırlanmanın heyecanı, diğer yanda yalnızlığın verdiği burukluk... Eşi Abdullah oğlunun doğumunu görmeden bu dünyadan göçüp gitmişti. Babasız bir evlat büyütmek, dünyanın her yerinde ağır bir sorumluluk demekti. Âmine bu zorluğun farkındaydı ama içinde tarif edemediği bir ferahlık da vardı. Hüzün ve sevinç kalbinde bir aradaydı. Heyecanla kucağına alacağı bebeğini düşündü: "Nasıl biri olacaktı? Kimlerle arkadaşlık edecekti? Ya gülümsemesi?"

Mekke; dağların ortasında, kumun ve güneşin evi. Çölün kızgın sıcağı ve çıplak tepeler, şehre sert bir kimlik kazandırıyordu ama bir o kadar da heybetli bir görünüm veriyordu. Kısaca taşların ve rüzgârın yakıcı olduğu bir şehirdi.

Takvimler 20 Nisan 571'i gösteriyordu. Hicri aylardan ise Rebiülevvelin 12. gecesiydi. Âmine nefes aldıkça yalnızlığı dağılıyor, yerini umuda bırakıyordu. Bu öylesine bir bekleyiş değildi; rüyalarla müjdelenmişti. Bizzat Allah Resûlü'nün ileride anlatacağı üzere; annesi rüyasında gördüğü bazı olağanüstü hâllerden ötürü çok önemli bir kişiye hamile olduğunu anlamıştı.

Biliyor muydun?

Peygamberimiz (sas) doğduğunda annesi rüyasında doğudan batıya her yeri aydınlatan bir nur görmüştü. Bu, onun getireceği mesajın bir gün tüm dünyayı aydınlatacağının ilk işaretiydi.

Vakit sabaha karşıydı... Mekke henüz uykudayken, karanlığı dağıtacak bir rahmet güneşi doğdu. Âmine, gönlünde bir ferahlık, ruhunda nefis bir sükûnetle dünyalar güzeli yavrusunu kucağına aldı. Vakit kaybetmeden kayınpederi Abdülmuttalib'e haber salındı: "Müjdeler olsun, bir torunun oldu!"

DEDE KUCAĞINDA BİR YETİM

Abdülmuttalib, haberi alır almaz yola düştü. Müjdeli haber kendisine ulaştığında yüreği büyük bir sevinçle çarpmaya başladı. Ne de olsa kucağına alacağı, yavrusunun yavrusuydu... Oğlu Abdullah'ın vefatından beri bir kanadı hep kırıktı. Koşarak eve girdi. O nur yüzlü bebeği kucağına aldığı an, zaman sanki durdu.

KÂBE'NİN SAHİBİ VAR!

Abdülmuttalib'in torununu kucağına almasından sadece birkaç ay öncesiydi. Mekke, koca fillerin ayak sesleriyle sarsılmıştı. Ebrehe adında bir adam, Yemen'den yola çıkmış devasa ordusuyla Kâbe'yi yıkmaya gelmişti. Herkes korkuyla titrerken, Abdülmuttalib gasp edilen develerini geri istemiş ve Ebrehe'nin gözlerinin içine bakarak tarihe kazınan o sözü söylemişti: "Ben develerin sahibiyim, Kâbe'nin sahibi ise Allah'tır. O kendi evini koruyacaktır."

O gün Allah, Kâbe'sini korumuştu; kocaman filleri küçücük kuşlar durdurmuştu. Gökyüzü Ebâbil kuşlarıyla dolmuş, Kâbe kur-

Biliyor muydun?

Eski zamanlarda insanların bugünkü gibi düzenli takvimleri yoktu. Onlar zamanı rakamlarla değil, iz bırakan büyük olaylarla ölçerlerdi. Fil Vakası öylesine büyük bir hadiseydi ki, insanlar tarihleri "Fil Olayı'ndan şu kadar yıl sonra" veya "Fil Yılı'ndan şu kadar önce" şeklinde belirlediler. Sevgili Peygamberimizin doğumu da bu olay üzerinden hesaplandı. Peygamberimiz Fil Vakası'ndan yaklaşık 50-55 gün veya üç ay sonra dünyaya gelmiştir.

Biliyor muydun?

Anlatıldığına göre Ebâbîl kuşları, gagalarında bir ve ayaklarında iki olmak üzere toplamda üçer tane taş taşıyorlardı. Bu taşlar taşlaşmış çamur şeklindeydi. Ancak taşıdıkları o küçük taşlar, rüzgârın da etkisiyle öyle bir hıza ulaşıyordu ki, çarptığı her şeyi parçalayıp döküyordu. Filler ve ordu, yenilip çiğnenmiş ekin tarlasına dönmüştü.

tulmuştu. Abdülmuttalib, bu taze hatıranın sıcaklığında torununu bir kez daha bağrına bastı.

Şimdi ise Abdülmuttalib, o mucizenin üzerinden çok geçmeden, kucağındaki bu nur bebekle Kâbe'ye doğru yürüyordu. Kâbe'yi fillerden koruyan Allah, şimdi ona bir torun lütfetmişti. Bebeği gökyüzüne doğru kaldırdı, Rabbine şükretti ve tüm dünyaya ilan etti: "Onun adı Muhammed!" Yerde ve gökte övülen manasına gelen "Muhammed" ismi, onun tüm âlemlerin gözbebeği olacağının bir müjdesi gibiydi...

İLK AYRILIK

Mekke'nin güneşi bazen çok yorucu olurdu. Hatta çoğu zaman öyleydi. Bu yüzden anneler, yavruları hem tertemiz havada yetişsin hem de dillerini en güzel şekilde öğrensin diye onları sütannelere emanet ederdi.

Âmine de, biricik evladının temiz havada, sağlıklı bir çocuk olarak büyümesini istiyordu. Bu yüzden evladı için bir sütanne aramaya başladı. Ancak bir sorun vardı: Sütanneler, maddi durumu iyi olan ailelerin çocuklarını tercih ediyordu. "Yetim bir bebeğe bakarsak emeğimizin karşılığını alamayız." diye düşünüp, bu bebeğe sütanne olmaktan çekiniyorlardı.

Diğer taraftan dedesi Abdülmuttalib de biricik torunu için sütanne aramaya devam ediyordu. O günlerde Mekke'ye gelen kadınlardan biri de Halîme idi. Yolculuk boyunca zayıf devesi yüzünden kafilenin gerisinde kalmış, Mekke'de ise diğer sütanneler zengin ailelerin çocuklarını alınca ona kimse kalmamıştı. Sonunda yolu Abdülmuttalib ile kesişti. Halîme başlangıçta biraz kararsızdı. Çünkü yetim bir bebeğe bakmanın kendilerine maddi bir kazanç sağlamayacağını düşünüyordu. Ama eli boş dönmek istemedi. Abdülmuttalib'in teklifini kabul edip yetim bebeği kucağına aldı.

Yolculuk vakti gelmişti. Âmine, doyamadığı yavrusuna

sımsıkı sarıldı. Halîme uzaklaşırken Âmine arkalarından öylece bakakaldı. Gözden kaybolana dek arkalarından baktı, baktı...

HALÎME'NİN KÜÇÜK MİSAFİRİ

Yolculuk sonunda Benî Sa'd köyüne vardılar. Bu minik misafir için yeni bir hayat başlıyordu. Neyse ki bu yeni yuvasında yalnız değildi; sütkardeşleri Şeyma, Üneyse ve Abdullah ile büyüyecekti. Bu küçük misafir, geldiği yere mucizelerle gelmişti. Halîme'nin sofrası daha önce hiç olmadığı kadar bereketlendi. Hatta sürülerindeki hayvanlar ile bu hayvanların sütleri bile çoğaldı. Halîme ve eşi birbirlerine bakıp gülümsediler:

"Bu yetim, bize Allah'ın en güzel armağanı!"

Halîme bir yetime kucak açtı,
Allah da onun tüm hayatına
bereket kattı.

Hayatla Bağ Kur!

Bir gün gerçekten ihtiyacı olan birine yardım ettiğini hayal et. Belki maddi bir destek verdin, belki de sadece onun yanında oldun. Yaptığın bu iyiliğin ardından içinde tarif edemediğin bir huzur hissettin. İyilik sadece karşı tarafa değil, insanın kendisine de değer katar. Tıpkı Halîme'nin bir yetime kucak açmasıyla hayatının bereketlenmesi gibi, samimi niyetle yapılan iyilikler insanın hayatına anlam ve huzur kazandırır.

Aradan zaman geçti ve kardeşler kaynaşıp büyüdüler. Birlikte kırlarda koşuyor, oyunlar oynuyorlardı. Peygamberimiz (sas) hızla serpilip büyürken kardeşleriyle arasındaki sevgi de her geçen gün güçleniyordu. Neşelerine, keyiflerine diyecek yoktu...

ANNE KOKUSU, EVLAT KOKUSU

Zaman su gibi aktı. Peygamberimiz, Benî Sa'd yurdunda iki yıl kaldı. Temiz hava ve sade çöl hayatı ona çok iyi gelmişti. Yaşıtlarına göre daha güçlü, daha hareketli ve daha sağlıklı büyüyordu. Sütten kesilince sütannesi Halîme onu ailesine teslim etmek için Mekke'ye götürdü. Fakat Halîme'nin içi pek rahat değildi. Çünkü bu güzel çocuk geldikten sonra evlerine bereket dolmuştu. Üstelik onu kendi evladı gibi sevmişti. Ondan ayrılmak kolay olmayacaktı.

Bu yüzden Âmine ile konuşup bir süre daha yanında kalmasını istedi. Âmine de yavrusunun çöl havasında güçlendiğini ve daha sağlıklı büyüdüğünü görüyordu. O günlerde Mekke'de salgın bir hastalık da vardı. Bütün bunları düşününce Halîme'nin teklifini kabul etti. Böylece Peygamberimiz yeniden sütannesiyle birlikte döndü ve dört yaşına kadar Benî Sa'd yurdunda kaldı.

Dört yaşına geldiğinde hem ayrılık hem de kavuşma vaktiydi.

Allah Resûlü'nün kalbi iki farklı kıyıya vuruyordu: Bir yanda çok sevdiği sütannesi Halîme'den ayrılmanın hüznü, diğer yanda dört yıldır özlemini çektiği annesi Âmine'ye kavuşmanın sevinci. Halîme de o nur yüzlü çocuğa öyle alışmıştı ki. Öz evlatlarından ayırmamıştı. Kalbinin bir parçası Mekke'de olacaktı artık.

Âmine, bir zamanlar uğurladığı bebeğini karşısında görünce ne yapacağını, ne diyeceğini şaşırdı. Şimdi karşısında büyümüş, pırıl pırıl bir çocuk duruyordu. Âmine, oğlunu öyle bir bağrına bastı ki dünyalar onun oldu.

Biliyor muydun?

Peygamberimiz (sas) sütannesi Halîme'yi hayatı boyunca hiç unutmadı. Yıllar sonra onu gördüğünde "Anneciğim!" diyerek hırkasını yere sermiş ve ona en büyük saygıyı göstermişti. Onun bu vefası, ne güzel örnektir bizim için!

EN HÜZÜNLÜ VEDA

Sevgili Peygamberimiz (sas) artık altı yaşındaydı. Annesi Âmine, hem eşi Abdullah'ın Medine'de bulunan kabrini hem de akrabalarını ziyaret üzere Medine'ye bir yolculuğa çıkmaya karar verdi. Yol hazırlıkları tamamlandı ve yola çıktılar. Bu uzun yolculukta, anne oğula yardımcıları Ümmü Eymen de eşlik etmişti.

Medine'de geçirilen günlerin ardından dönüş yolunda, Ebvâ denilen küçük köye vardıklarında Peygamber Efendimizin annesi rahatsızlanmış, yola devam edecek gücü kalmamıştı. Biricik oğlunu yanına çağırıp ona son kez sevgiyle baktı. Ebvâ köyünde, hayata gözlerini yumdu.

Peygamberimiz artık hem yetim hem de öksüzdü. Anneciğini o köyün topraklarına emanet ederken; yanında sadece Ümmü Eymen vardı. Ümmü Eymen küçük çocuğu aldı ve Mekke'ye, dedesine getirdi. Abdülmuttalib, torununu annesiz görünce yüreği bir kez daha yandı. Peygamber Efendimiz artık dedesinin kanatları altındaydı.

DEDESİNİN KIYMETLİSİ

İleri yaşına rağmen Abdülmuttalib, torunu için âdeta bir kaleydi. Torunu boynu bükük kalmasın diye elinden geleni yapıyordu. Birlikte geçirdikleri iki yıl boyunca dedesi onu yanından bir an olsun ayırmamıştı. Şehrin önemli kararlarının alındığı Dârünnedve toplantılarına gittiğinde bile torununu yanına oturturdu. En büyük meclislerde şefkatini, sevgisini hissettirirdi. Herkes bu küçük çocuğa duyulan saygıya şahitlik ediyordu.

Kâbe'nin gölgesinde, sadece Abdülmuttalib için serilen özel bir minder vardı. Mekke'nin en güçlü adamları bile oraya oturmaya çekinirdi. Ama Peygamberimiz (sas) ne zaman gelse, dedesi yüzünde bir güneş açmış gibi gülümserdi. Amcaları engel olmak istediğinde, "Bırakın

torunumu!" derdi. "Onun şanı ileride çok yüce olacak!" Sonra onu yanına oturtur ve tüm ilgisiyle muhabbet ederdi. Abdülmuttalib, bu küçük yetimin kalbindeki yaraya, sevgisiyle merhem olmayı başarmıştı.

ABDÜLMUTTALİB'İN VEDASI

Vakit, bir kez daha ayrılık getirmişti. Abdülmuttalib, ömrünün son demlerine geldiğini anladığında en kıymetlisini kime bırakacağını biliyordu. Peygamberimizi, babası Abdullah ile anne-baba bir kardeş olan amcası Ebû Tâlib'e emanet etti ve Abdülmuttalib hayata gözlerini yumdu. Bu olay yaşandığında Allah Resûlü sekiz yaşındaydı.

AMCA ŞEFKATİ VE İKİNCİ ANNE

Dedesinin vefatından sonra Peygamberimiz (sas), amcası Ebû Tâlib'in yanındaydı artık. Amcası onu kendi evlatlarından hiç ayırmadı. Biliyordu; bu küçük yetimle birlikte evine bir bereket inmişti. Eşi Fâtıma Hanım ise ona öyle bir sevgiyle kucak açtı ki, Efendimiz onda anne kokusunu bulmuştu. Fâtıma Hanım, sofrada önce onun tabağını doldurur, her şeyden önce onu gözetirdi. Efendimiz (sas), yıllar sonra bile yengesini hiç unutmayacak ve onun için şöyle diyecekti: "O, annemden sonraki annemdi..."

Peygamberimiz büyüyordu. Kırlarda koyun otlatıyor, ev işlerine koşturuyor, her işin ucundan tutuyordu. Biraz daha boy atınca, amcasıyla birlikte ticaret kervanlarına katılmaya başladı. Amcası da Peygamberimizi yanından hiç ayırmıyor nereye giderse onu da beraberinde götürüyordu. Allah Resûlü bir taraftan ticareti bir taraftan da hayatı öğreniyordu. Farklı insanlarla tanışıyor, dillerini ve geleneklerini tanıyordu. Gittiği her yer, tanıdığı her insan, onda birer tecrübeye dönüşüyordu.

İKİ CAN YOLDAŞI

Zaman geçmiş, Sevgili Peygamberimiz artık genç bir delikanlı olmuştu. Sekiz yaşından beri amcasının yanından hiç ayrılmamış, hayatın zorluklarını ve ticareti ondan öğrenmişti. Amca ve yeğen, birbirine kenetlenmiş iki can yoldaşı olmuşlardı.

Ebû Tâlib'in evi belki çok zengin değildi ama sofrasında her zaman sevgi ve saygı vardı. Bu kısıtlı imkânlar içinde geçen yıllar, Peygamberimizin karakterini güven ve şefkatle bir nakış gibi işlemişti. Mekke'de son derece dürüst ve güvenilir bir genç yetişiyordu...

Kavram Defteri

Dârünnedve

Kureyş kabilesinin önemli meseleleri görüşüp karara bağladığı toplantı yeridir.

Ebâbil

Kur'an-ı Kerim'de Ebrehe'nin ordusunu helak eden kuşlar hakkında kullanılan bir tabirdir.

Fil Vakası

Kâbe'yi yıkmak amacıyla Mekke üzerine yürüyen Habeş ordusunun Allah tarafından gönderilen kuşlar vasıtasıyla bertaraf edilmesidir.

ETKİNLİKLER

DOĞRUYU İŞARETLE

1. Peygamber Efendimizin sütannesi kimdir?

A) Âmine

B) Fâtıma

C) Halîme

D) Ümmü Eymen

2. Peygamber Efendimize dedesinin vefatından sonra kim bakmıştır?

A) Ebû Bekir

B) Ebû Tâlib

C) Ömer

D) Abdullah

3. Peygamber Efendimiz annesini kaç yaşında kaybetmiştir?

A) 4

B) 6

C) 8

D) 10

ETKİNLİKLER

DOĞRU OLANI BUL

Aşağıdaki cümleleri oku. Doğru olanların yanına (D), yanlış olanların yanına (Y) yaz.

( ) Peygamber Efendimiz (sas) doğmadan önce babası Abdullah vefat etmiştir.

( ) Halîme, Peygamberimizin yengesidir.

( ) Fil Vakası, Peygamberimizin doğumundan sonra gerçekleşmiştir.

( ) Peygamberimizin annesi Ebvâ'da vefat etmiştir.

( ) Abdülmuttalib, Peygamberimizi çok sever ve her zaman onun yanında olurdu.

Bende Kalan

Bu Bölümde Aklımda Kalanlar

2. BÖLÜM

PEYGAMBERİMİZİN GENÇLİĞİ

HAKSIZLIĞA DUR DİYEN GENÇLER

O yıllarda Mekke; güçlünün zayıfı ezdiği, söz hakkının sadece güçlüde olduğu, adaletin yalnızca güçlüler için geçerli olduğu bir düzene sahipti. Yazılı olmayan ama acımasızca işleyen kurallar vardı. Eğer zengin bir ailen ve seçkin bir soyun yoksa hakkını araman neredeyse imkânsızdı. Mekke'nin bir yüzü böyleydi. Ancak diğer yüzünde; adaleti, merhameti, güveni ve hakkaniyeti yaşatmaya çalışan insanlar da bulunuyordu. Üstelik bu insanların büyük bir kısmını gençler oluşturuyordu. Böyle sağlam, düzgün karakterli insanların başında Peygamber Efendimiz (sas) geliyordu. Hayatın her alanında o kadar dürüsttü ki, kimse onun sözünden şüphe etmezdi. Mekkeliler ona en değerli eşyalarını gözü kapalı emanet eder, ona sadece ismiyle değil, **"Muhammedü'l-emîn"** (Güvenilir Muhammed) diye seslenirlerdi.

O günlerde Mekke sokaklarında bir feryat yankılandı. Bu feryat tarihin yazacağı en önemli dayanışma hareketlerinden birini başlatacaktı. Yemenli bir tüccar, mallarını satmış ama parasını şehrin güçlü isimlerinden olan Âs b. Vâil es-Sehmî'den alamamıştı. Çaresiz adam Ebûkubeys Tepesi'ne çıkıp uğradığı haksızlığı dokunaklı bir şiirle haykırınca, bu feryat Peygamberimizin amcası Zübeyr'e çok dokundu. Zübeyr, hemen harekete geçti; şehrin en yaşlı ve nüfuzlu reisi Abdullah b. Cüd'ân'a giderek hak-

sızlıklara karşı birlikte mücadele etmek için onu ikna etti. Bunun için bir toplantı gerçekleştirdiler. Bu tarihî buluşmada Mekke'nin ileri gelen kabileleri omuz omuza verdi. Zulmün karşısında sarsılmaz bir kale gibi durmaya söz vererek hep bir ağızdan şu yemini ettiler: "Allah'a andolsun ki Mekke şehrinde birine zulüm ve haksızlık yapıldığı zaman hepimiz, o kimse ister iyi ister kötü ister bizden ister yabancı olsun, kendisine hakkı verilinceye kadar tek bir el gibi hareket edeceğiz; deniz süngeri ıslattığı ve Hira ile Sebîr dağları yerlerinde kaldığı sürece bu yemine aykırı davranmayacağız ve birbirimize malî yardımda bulunacağız." Bu yeminle birlikte yapılan bu antlaşmaya **"Hilfü'l-Fudûl"**, yani "Erdemlilerin Yemini ya da Antlaşması" denildi.

Bu grubun toplum üzerindeki etkisi oldukça fazlaydı. Şehrin en zorbaları bile onlar karşısında geri adım atıyordu. Hatta henüz Peygamberimize nübüvvet verilmeden önce, ona karşı sert tavrıyla bilinen Ebû Cehil bile, parasına el koyduğu bir tüccarın hakkını, Allah Resûlü kapısına gelip bu yemini hatırlatınca hemen teslim etmişti.

Yine yabancı bir tüccarın malını ucuza kapatmaya çalışan Ebû Cehil'in karşısına Resûlullah dikilmiş; malı hak ettiği fiyattan satın alarak Ebû Cehil'e Erdemliler Antlaşması'nın kurallarını sert bir dille hatırlatmıştı.

Peygamber Efendimiz (sas), bu topluluğun bir parçası olmaktan hayatı boyunca gurur duymuştu. Yıllar geçip peygamberlik görevi geldikten sonra bile o günleri özlemle anarak bu yemini kızıl tüylü bir deve sürüsüyle dahi olsa asla değişmeyeceğini, tekrar çağrıldığı takdirde de tereddüt göstermeden derhâl koşarak gideceğini ifade etmişti. (İbn Hanbel, I, 191)

Biliyor muydun?

Peygamberimiz (sas) bu birliğe katıldığında henüz çok gençti. Belki Mekke'nin en zengini veya en güçlüsü değildi ama en güvenilir ve dürüst genciydi. Bu genç topluluğun içinde ileride Peygamberimizin en yakın yol arkadaşı olacak olan Hz. Ebû Bekir de vardı. Henüz İslam gelmeden önce bile bu iki güzel insan, adalet ve dürüstlük için yan yana gelmişlerdi.

Biliyor muydun?

Bu antlaşmanın etkileri nesiller boyu sürdü. Öyle ki, Peygamberimizin vefatından yıllar sonra bile torunu Hz. Hüseyin bir haksızlığa uğradığında, "Hilfü'l-Fudûl'e başvurur hakkımı ararım!" dediği anda, karşısındaki vali bile bu haksız tutumundan vazgeçmişti.

Hayatla Bağ Kur!

Çoğu zaman çok büyük adımlar atmak gerekmez bazen haksızlığa uğrayan bir arkadaşımızın yanında durmamız bile yeterlidir.

GÜVEN VE SEVGİYLE KURULAN YUVA:

Hz. Hatice Annemiz

Mekke'nin en önemli geçim kaynağı ticaretti. Ticaret, bu iş için kurulan kervanlar vasıtasıyla yapılıyordu. Kureyşli tüccarlar, kışın sıcak olduğu için Yemen topraklarına, yazın ise serin Suriye bölgelerine düzenli kervanlar gönderirdi. Bu kervanlar sayesinde karşılıklı kültür ve haber alışverişi de olurdu. Mekke sokakları; ipeklerden baharatlara, deri ürünlerinden tahıla kadar pek çok ithal malın alınıp satıldığı canlı bir pazar yerine dönerdi. Peygamberimiz (sas), bu hareketli ticaret ortamında dürüstlüğüyle, güzel ahlakıyla ve iş konusundaki kabiliyetiyle bilinirdi.

Peygamber Efendimiz (sas) bir keresinde hastalandığı için seyahate çıkamayan bir tüccarın mallarını başarıyla yerine ulaştırmış, bu başarısı yeni tekliflerin kapısını aralamıştı. O zamanlarda Hz. Hatice de ticaret kervanları olan bir iş kadınıydı ve Resûlullah'ın bu ahlaki yapısı ve başarıları dikkatini çekmişti. Çünkü ticaret konusunda güvenebileceği bir insana ihtiyacı vardı.

Hz. Hatice örnek bir iş kadını olduğu kadar zekâsı, nezaketi ve asaletiyle de Mekke'nin parmakla gösterilen bir hanımefendisiydi. Çevresinde kendisine çok saygı duyulurdu. Çünkü onu diğer zenginlerden ayıran bir özelliği vardı; servetini fakirlerle paylaşacak kadar cömert olması ve etrafındakileri gözetmesiydi. Ticaret hayatında ise kararlı ve ileri görüşlüydü. Güven, onun için en önemli ilkeydi. Kararlarını da bu doğrultuda verirdi.

İşte bu kadar seçici ve titiz bir hanımefendi, kendisine gelen tüm güçlü iş tekliflerine rağmen Peygamber Efendimiz (sas) ile çalışmayı tercih etmiş, Peygamberimiz de Hz. Hatice'den gelen iş teklifini kabul etmişti. Onun ticaret mallarının başında Şam'a gitmiş; bu yolculukta Efendimizin yanında olan Hz. Hatice'nin yardımcısı Meysere Peygamberimizin dürüstlüğüne, nezaketine ve iş ahlakına hayran kalmıştı.

Mekke'ye döndüklerinde kervan hiç olmadığı kadar kâr etmişti ama Hz. Hatice'yi asıl etkileyen bu ticari başarı değil, Meysere'den dinlediği o ahlaki özelliklerdi. Aradığı dürüstlüğü ve güveni bulduğunu anlayan Hz. Hatice, arkadaşı aracılığıyla Peygamberimize evlilik teklif etti. İlahi kader onların kalbini birbirine ısındırmıştı. Yapılan görüşmelerin ardından evlendiler. Bu sırada Peygamber Efendimiz (sas) yirmi beş yaşındaydı.

Sen Ne Dersin?

Bir ailede sevgi ve huzurun artması için insanlar birbirine nasıl davranmalıdır?

Biliyor muydun?

O dönemde Mekke'de kız çocuklarına hiç değer verilmezdi; hatta kızı olan babalar utanç duyardı. Efendimiz bu kötü anlayışı yerle bir etti. Kızlarıyla oyunlar oynar, onları sevgiyle selamlardı. Kızı Hz. Fâtıma odaya girdiğinde ayağa kalkar, onu alnından öper ve kendi yerine oturturdu. Bu davranış, o günün dünyasında insanın kıymetini ve sevgiyi yeniden ayağa kaldıran muazzam bir hareketti.

ÖRNEK BİR AİLE KURULUYOR

Düğünleri için her şey hazırdı. Koyunlar kesilmiş, düğün yemekleri hazırlanmıştı. Yemekler yenildikten sonra her iki taraftan bir büyüğün konuşma yapması âdettendi. Peygamber Efendimizin tarafından amcası Ebû Tâlib, gelin tarafından ise amcasının oğlu Varaka b. Nefvel birer konuşma yaptı. Karşılıklı yapılan konuşmalardan sonra nikâhları kıyıldı. Bu evlilik miladi takvimle 595 yılına denk geliyordu, yani Peygamber Efendimizin peygamber olmasından 15 yıl öncesine...

Bu kıymetli evlilik Hatice annemizin vefatına kadar, yirmi beş yıl sürdü. Kurulan bu yuva sevgi, saygı ve bir dayanışma kalesiydi. Onlar hayat yükünü beraber sırtladılar. Her türlü zorluğa birlikte göğüs gerdiler.

Peygamberimiz (sas) ev hayatında kendi söküğünü diker, ihtiyaçlarını kendisi görür ve her fırsatta eşine yardım ederdi. Yalnızca işleri değil düşüncelerini, fikirlerini de birbirlerine anlatır, danışırlardı. Efendimiz yaşadığı her zorlukta Hz. Hatice ile konuşur, onun keskin zekâsına ve görüşlerine değer verirdi. Hz. Hatice de eşinin en büyük destekçisi, en sadık yoldaşı oldu. Bu vefa o kadar özeldi ki, Efendimiz vefatından yıllar sonra bile Hatice annemizi her zaman sevgi ve özlemle anmaya devam etti.

BU GÜZEL AİLEDE KİMLER VARDI?

Peygamberimiz (sas) ve Hz. Hatice'nin altı çocuğu Kâsım, Abdullah, Zeyneb, Rukiyye, Ümmü Gülsüm ve Fâtıma bu evde şefkatle büyüdü. Peygamber Efendimizin amcasının oğlu Hz. Ali de bu ailenin bir ferdi olmuştu. Peygamberimiz, amcası Ebû Tâlib'in yükünü hafifletmek için o zamanlar henüz 4-5 yaşlarında olan Ali'yi yanına almıştı. Hz. Ali bu yuvada, bizzat Efendimizin terbiyesiyle büyüdü.

Kâsım: Resûlullah'ın ilk göz ağrısıdır. Bu yüzden Peygamberimiz Ebü'l-Kâsım yani "Kâsım'ın babası" künyesiyle anılmıştır. Çok küçük yaşta vefat etmiştir.

Zeynep: Peygamberimizin ilk kızıdır. Babasına olan düşkünlüğü, kibarlığı ve vefasıyla bilinir. Mekke'den Medine'ye hicret ederken büyük zorluklar çekmiş, 31 yaşında vefat etmiştir.

Rukiyye: Peygamberimizin ikinci kızıdır. Hz. Osman ile evlenmiş, zarafetiyle tanınmıştır. Müslümanlarla birlikte önce Habeşistan'a, sonra Medine'ye hicret etmiştir. Kızamık hastalığına yakalanmış ve 22 yaşındayken Medine'de vefat etmiştir.

Ümmü Gülsüm: Üçüncü kızıdır. Sessiz, sakin ve hayâ sahibi olmasıyla bilinir. Medine'de vefat etmiştir.

Fâtıma: Efendimizin en küçük kızıdır. Peygamber Efendimiz ona "Ümmü Ebîha" (Babasının Annesi) olarak seslenirdi. Hz. Ali ile evlenmiştir. Peygamberimizin soyu onun çocukları Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin ile devam etmiştir. Daha sonraki yıllarda da Muhassin ile Ümmü Gülsüm ve Zeynep isimli çocukları olmuştur. Fâtıma annemiz Resûlullah'ın vefatından altı ay sonra 22 yaşında vefat etmiştir.

Abdullah: İslam'ın gelişinden sonra doğmuş ve Mekke'de vefat etmiştir. Tayyib ve Tâhir isimleri de Abdullah'ın lakabı olarak kullanılmaktadır.

İbrahim: Peygamber Efendimizin (sas) Mâriye annemizden olan son çocuğudur. Küçük yaşta vefat etmiştir.

KÂBE HAKEMLİĞİ

Peygamberimiz, peygamber olmadan önce iki önemli olay meydana gelmişti: Biri Kâbe'nin yeniden inşası yani tamiri diğeri ise Hacerülesved yerleştirilirken Allah Resûlü'nün hakemlik yapması.

Kabileler arasında meydana gelecek büyük bir kavga Peygamberimiz (sas) tarafından önlendiğinde miladi takvim 605 yılını gösteriyordu. Peygamberimiz de 35 yaşlarındaydı. Henüz vahiy gelmemişti. Kâbe yıllar içinde oldukça hasar görmüştü. Son zamanlarda yaşadığı büyük sel felaketiyle de artık iyice harap olmuştu. Bu sebeple Mekkeli eski ve köklü aileler Kâbe'yi tamir etmeyi vazifeleri bildiler. Alınan karara göre her kabile Kâbe'nin bir duvarını yıkıp yeniden inşa edecekti. Öyle de yaptılar. Ancak sıra Hacerülesved taşını yerine koymaya gelince büyük bir kriz patlak verdi. Çünkü her kabile bu şerefli görevi kendisi üstlenmek istiyordu. Haklı da görünüyorlardı. Ama tartışma o kadar büyüdü ki bu haklı istek yerini büyük bir çatışmaya bıraktı. Tam bu sırada Mekke'nin yaşlılarından Ebû Ümeyye b. Muğire şöyle bir teklif sundu: "Ey Kureyşliler! Benî Şeybe kapısından Kâbe'ye ilk giren kimse, aramızda hakem olsun ve bu işi neticeye bağlasın!" Bir süre sonra kapıda Peygamber Efendimiz göründü. Onu gören Mekkeliler derin bir nefes aldı ve hep bir ağızdan haykırdılar: "İşte Muhammedü'l-emîn! Onun vereceği her karara razıyız." Herkes rahatlamıştı. Çünkü o günlerde kimsenin kimseye güveni kalmamıştı ama herkes her şeyini hiç düşünmeden ona emanet edebilirdi. Meseleyi Peygamberimize anlattılar. Efendimiz de bu hassas meseleyi çözmek için hiç bekle-

meden "Hemen bana bir örtü getiriniz." dedi. Peygamberimiz (sas) örtüyü yere serdi ve Hacerülesved'i tam ortasına koydu. Ardından her kabile reisinden örtünün bir ucundan tutmasını istedi. Taşı el birliğiyle yerleştirileceği hizaya kadar kaldırdılar. Sonrasında ise Efendimiz kendi elleriyle taşı yerine yerleştirdi. Böylece ne bir kabile dışlanmış oldu ne de kavga çıktı.

Hayatla Bağ Kur!

Okulda iki arkadaşının bir konuda tartıştığını gördün. İkisi de haklı olduğunu düşünüyor ve tartışma giderek büyüyor. Sen ise onları kırmadan, kimseyi incitmeden ortak bir çözüm bulmalarına yardımcı oldun. Bu davranışın sayesinde tartışma sona erdi ve arkadaşların yeniden barıştı. İşte, iki arkadaşın anlaşmazlığa düştüğünde onları üzmeden orta yolu bularak sorunu çözmeye çalışman Peygamberimizden bize güzel bir mirastır.

Kavram Defteri

Hacerülesved

Kâbe'nin köşesine tavafın başlangıç noktasını belirlemek amacıyla yerleştirilen taştır. Kelime olarak ise siyah taş anlamına gelir.

Kervan

Uzak yerler arasında ticaret eşyası ve yolcu taşıyan yük hayvanı katarı.

Tavaf

Hacerülesved hizasından başlanıp aynı noktada tamamlanan her dönüşe "şavt" ve yedi şavta tavaf adı verilir.

ETKİNLİKLER

DOĞRU OLANI BUL

Aşağıdaki cümleleri oku. Doğru olanların yanına (D), yanlış olanların yanına (Y) yaz.

(___) Hilfü'l-Fudûl, haksızlıklara karşı kurulan bir topluluktur.

(___) Peygamber Efendimiz Mekke'de güvenilirliği ile tanınırdı.

(___) Peygamberimiz ile Hz. Hatice'nin beş çocuğu olmuştur.

(___) Hacerülesved'in yerine yerleştirilmesi sırasında kabileler arasında anlaşmazlık yaşanmamıştır.

ETKİNLİKLER

DOĞRUYU İŞARETLE

1. "Muhammedü'l-emîn" ifadesi Peygamber Efendimizin hangi özelliğini anlatır?

A) Cesaretli oluşunu.

B) Güvenilir oluşunu.

C) Zengin oluşunu.

D) Güçlü oluşunu.

2. Hilfü'l-Fudûl topluluğunun amacı nedir?

A) Ticaret yapmak.

B) Seyahat etmek.

C) Haksızlıklara karşı durmak.

D) Yeni şehirler kurmak.

3. Peygamberimizin torunları olan Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in anneleri kimdir?

A) Fâtıma

B) Rukiyye

C) Ümmü Gülsüm

D) Zeyneb

Bende Kalan

Haksızlığa uğrayan birinin yanında durmak bana .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....hissettirirdi.

Bu bölümde beni en çok etkileyen şey .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....oldu.

3. BÖLÜM

MEKKE: İNSANLIĞIN YENİDEN DOĞUŞU

MEKKE'YE BİR BAKIŞ

Biliyor muydun?

Mekke'de puta tapmayanlar da vardı. Bu kişiler toplumun yanlış âdetlerine karşı çıkıyorlardı. Onlara "Hanif" deniyordu. Hz. İbrâhim'den kalan tertemiz bir inancın izini sürüyorlardı. Bir olan Allah'a iman ediyorlardı. İşte Efendimiz de bu inanıştaydı.

Kur'an-ı Kerim, bize "Hanif" olarak Hz. İbrâhim'i anlatır. "İbrâhim ne Yahudi ne Hristiyan idi; bilâkis o, tek Allah'a inanıp boyun eğmiş 'Hanif' birisiydi, müşriklerden de değildi." (Âl-i İmrân, 3/67)

Hz. Muhammed'e peygamberlik vazifesi verilmemişti henüz... Zihinler Mekke'nin sokakları kadar tozluydu. Kalpler ise taşlar ve kayalar kadar sertti. Çöl sıcağı insanları yakıyordu yakmasına ama adaletsizliğin, merhametsizliğin ateşi daha çok yakıyordu. Her köşe başında insan eliyle yapılmış taştan bir put vardı ve Kureyşli müşrikler ona tanrı diye acizce yalvarıyorlardı. Kâbe'nin içi de putlarla doldurulmuştu. Taştan tanrılar yetmemişti; helvadan putlar yapıp önce ibadet ediyor, acıkınca da onları yiyorlardı. Ya kız çocuklarının durumu! Daha kelimeleri bile tam telaffuz edemeyen masum canların diri diri gömülmesi, Mekke'deki karanlığın en utanç verici hâliydi!

PEYGAMBERİMİZ BÖYLE BİR DÜNYAYA NASIL TAHAMMÜL EDEBİLDİ?

Hz. Muhammed (sas) içinde bulunduğu bu durumla mücadele ediyordu. Haklının, zayıfın yanında dosdoğru duruyordu. Sözü senetti, duruşu kale gibiydi. Ona "el-emîn" diyorlardı; yani "kendisine her konuda sonsuz güvenilen kişi". Gölgesine sığınılan bir kale gibiydi âdeta. Diğer taraftan da bu hengâmede bir garip hissediyordu. Kırk yaşına doğru ilerlerken zihnen ve kalben kendi toplu-

mundan uzaklaşıyordu. Bu vakitlerde doğrudan kendisinin yaşadığı farklı şeyler de oluyordu. Mesela tenha bir yolda yürürken aniden duyduğu sesler...

Selam sana Ey Allah'ın Peygamberi!

Selam sana Yâ Resûlallah!

Selam olsun sana Ey Allah'ın Resûlü!

Peygamber Efendimiz (sas) ilk başta anlayamamıştı bu sesler nereden geliyor, kime sesleniliyor? En son seslenişte bu cümlelerin bir kayadan geldiğini fark etmişti. Peki ama bir kayadan ses gelir miydi? Nasıl bir şeydi bu? Hem bu sesleniş kimeydi? Allah'ın Peygamberi kimdi?

Diğer farklılık ise gördüğü rüyaların gerçekleşiyor olmasıydı. Peygamber Efendimiz bir süre bu şekilde yaşadı. İçindeki huzursuzluk sebebiyle Peygamberimizin bir köşeye çekilme ihtiyacı her geçen gün daha da artıyordu.

HİRA'YA YOLCULUK

Efendimiz (sas), Mekke'nin yorucu uğultusundan ve hazmedemediği olaylar yüzünden bunaldığında hanımı Hz. Hatice annemiz ile dertleşirdi. Onunla muhabbet etmek Peygamberimize hep iyi gelmişti. Son zamanlarda yaşadığı o farklı hâlleri, duyduğu selamları ve gördüğü aydınlık rüyaları Hatice annemizle paylaşıyordu. Hanımı, ondaki bu değişimi derin bir saygı ve şefkatle karşılıyor, Peygamberimizin ruhundaki fırtınayı dindirecek bir liman oluyordu.

Peygamber Efendimiz zaman zaman yanına biraz azık alıp Nur Dağı'nın zirvesindeki Hira Mağarası'na çeki-

lirdi. Günlerce orada kalır; yıldızlara, aya bakar; kâinatın muazzam nizamını düşünürdü. Şehirde her şey çok fazlaydı; çok ses, çok mal, çok hırs... Her şeyin fazlası oradaydı. Burada ise sadelik, dinginlik vardı. Hira, Efendimiz için biraz su, biraz azık ile çokça tefekkür yeriydi.

YARATAN RABBİNİN ADIYLA OKU!

Sevgili Peygamberimiz, Nur Dağı'nın tepesinde bulunan Hira Mağarası'ndaydı. Kırk yaşındaydı, 610 yılının ramazan ayıydı.

Ramazan ayının sonuna doğru o an geldi. Nur Dağı'ndaki daracık mağaradan âlemlere rahmet iniyordu. Peygamberimizin vahiyle buluştuğu en kıymetli anlara şahitlik ediyordu Hira. O an muhteşem bir sessizlik hâkimdi kâinata. Bir ses yankılandı!

- Oku!

Karşısında bir varlık belirmişti. Heybeti ufukları aşmıştı. Bütün peygamberlere inen melek Peygamberimize de gelmişti. Adı Cebrâil'di. Cebrâil'in diğer adı Nâmus-ı Ekber'di. Efendimizin dizlerinin bağı çözülmüştü. Kalbinin daha önce hiç olmadığı kadar hızlı çarptığını hissetti.

Efendimiz (sas) okuma bilmiyordu, ne okuyacaktı?

Tekrar ses geldi:

- Oku!

Efendimiz telaşla birden cevap verdi:

- Ben okuma bilmiyorum!

Tekrar aynı emir:

- Oku!

Efendimiz (sas) "Ben okuma bilmiyorum." dedi.

Melek bu defa Efendimizi öyle bir kucakladı, öyle bir sıktı ki... Efendimizin takati kesilmişti. Sarsılmıştı.

Sarsılmadan insan uyanabilir miydi?

Efendimiz titriyordu... Melek, 23 yıl sürecek olan vahyin ilk cümlelerini Efendimize okumaya başlamıştı.

"Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı alaktan (rahme tutunan yapışkan bir maddeden) yaratmıştır. Oku! Kalemle (yazmayı) öğreten, (böylece) insana bilmediğini bildiren Rabbin sonsuz kerem sahibidir." (Alak, 96/1-15)

Peygamberimiz Allah'ın son elçisi, son peygamberiydi artık.

"Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı alaktan (rahme tutunan yapışkan bir maddeden) yaratmıştır. Oku! Kalemle (yazmayı) öğreten, (böylece) insana bilmediğini bildiren Rabbin sonsuz kerem sahibidir."

(Alak, 96/1-15)

VALLAHİ, ALLAH SENİ ASLA UTANDIRMAZ!

Güneşin doğması yakındı. Peygamberimiz (sas) kayalıklardan aşağı inmeye çalıştı. İnerken dizleri titriyordu, soluk soluğa kalmıştı. Az önce duydukları, bir insan kalbinin taşıyabileceğinden çok daha fazlasıydı, öyle hissediyordu. Ne yapacağını bilemez bir hâlde evine zorlukla vardı. Yol boyunca duyduğu sesler de cabasıydı. Taşlar, toprak ve ağaçlar onu selamlıyordu: "Selam sanadır Yâ Resûlallah!"

Eve vardığında titremesi hâlâ geçmemişti. Konuşacak gücü kalmamıştı. Hz. Hatice annemiz, karşısında Peygamber Efendimizi bu hâlde görünce endişelenmişti. Efendimizin ağzından dökülen ilk kelimeler: "Beni örtün, beni örtün!" oldu. Hatice annemiz de hiç sorgulamadan Efendimizin hemen üzerini örttü. Peygamberimiz bir zaman öylece kaldı. Biraz sakinleşip kendine geldiğinde olan biteni eşine anlattı. "Korkuyorum Hatice." dedi. "Kendimden, olanlardan..."

Hatice annemiz, eşine en büyük teselliyi ve desteği şu sözleriyle vermişti:

"Hayır, vallahi Allah seni asla utandırmaz! Çünkü sen ak-

raba hakkını gözetirsin, doğruyu söylersin. Darda kalana yardım edersin, misafirine ikram edersin, fakiri doyurursun ve onlara kazandırırsın. Haksızlığa uğrayanlara destek olursun."

Hatice annemiz eşini çok iyi tanıyordu. Onun her hâline tanıktı. Söylediklerinin eşine yeterli gelmediğinin farkındaydı. Bu yüzden tecrübesine ve bilgisine güvendiği birine götürmek istedi eşini. Aklına amcasının oğlu Varaka geldi. Varaka bin Nevfel.

Varaka, artık gözleri dünyaya kapanmış ama kalbi açık, bilge bir ihtiyardı. Efendimizi dinlediğinde yüzünde bir tebessüm belirdi. Heyecanla doğruldu:

"Müjdeler olsun!" dedi sesi titreyerek. "Sana gelen o melek, daha önce Hz. Mûsâ'ya da gelen o büyük elçi Cebrâil'dir!"

Varaka, Peygamberimizin Yahudilerin ve Hristiyanların asırlardır yolunu gözlediği "Son Peygamber" olduğunu oracıkta müjdelemişti. Bu müjdenin ardından Varaka'nın yüzünü telaşlı bir hüzün kapladı. Başını yavaşça salladı ve şöyle dedi:

"Keşke kavminin seni bu şehirden çıkaracağı günlerde genç ve güçlü olsaydım. Eğer o günlere yetişirsem, sana gücümün yettiği kadarıyla yardım ederim."

Varaka kısa bir süre sonra, o günleri göremeden bu dünyadan göçüp gitti.

SESSİZLİK

Peygamber Efendimiz Varaka'nın yanından ayrılırken zihninde cevabını bulamadığı sorular birikmişti. Nasıl olacaktı? Şu an ne yapması gerekiyordu? Üstelik yurdundan da çıkarılacaktı. Demek ki hiç kolay günler beklemiyordu kendisini. İçindeki korku yavaş yavaş azalıyordu ama kaygı başlıyordu bu sefer de.

Aradan günler geçmişti. Ancak ne gelen vardı ne giden. Melek, o günden sonra bir daha görünmemişti. Efendimiz (sas) büyük bir üzüntü duyuyordu. Bir süre Allah Resûlü hiç vahiy almadı.

Bu sessizlik belki de Efendimizin kalbinin dinlenmesi veya vahye olan özleminin pekiştirilmek istenmesindendi. Ya da bizim bilemediğimiz başka nedenleri vardı. Ama net olan bir şey vardı: Allah, son elçisini büyük bir göreve hazırlıyordu.

İLK İNANANLAR

Vahyin bir süre gelmediği döneme "vahyin kesildiği zaman" anlamına gelen **Fetretü'l-vahy** denir. Bu dönem birkaç ay sürmüştü. Ardından Cebrâil yeniden geldi ve Peygamberimize şu ayetleri indirdi: "Ey elbisesine bürünen! Kalk ve uyar! Sadece Rabbinin büyüklüğünü dile getir. Elbiseni tertemiz tut. Her türlü pislikten uzak dur." (Müddessir, 74/1-5)

"Ey elbisesine bürünen! Kalk ve uyar! Sadece Rabbinin büyüklüğünü dile getir. Elbiseni tertemiz tut. Her türlü pislikten uzak dur."

(Müddessir, 74/1-5)

Efendimize günlerdir beklediği haber nihayet gelmişti. Bu süreçte ve sonrasında vefatına kadar Hatice annemiz, Efendimizin en büyük destekçisi olmuştu. En önemlisi de ilk iman eden kişi Hz. Hatice'ydi. Hatice annemiz iman ederken neleri reddettiğini çok iyi biliyordu. Yaşadıkları toplumun saplandığı karanlık ortadaydı. Onlara neler yaşatabileceklerini de az çok tahmin edebiliyordu.

Henüz kimsenin vahiyden ve Hz. Muhammed'in peygamber olduğundan haberi yoktu. Hazreti Ali o vakitlerde çocuktu ve Efendimizin terbiyesi altında yetişiyordu. Ali de katıldı iman halkasına. İman eden ilk çocuktu. Ali'den sonra Efendimizin evlatlığı Zeyd de Müslüman oldu. Sonra Efendimizin her zaman en sadık dostu olan Ebû Bekir, köle Bilal... Halka genişliyordu...

Bir çocuk, bir eş, bir dost... Dünya değişmeye başlamıştı bile...

HUZURSUZLUK

Hira'da meleğin gelmesinin üzerinden 3 yıl geçmişti. Bu süre içerisinde Efendimiz (sas) insanları yeni dine davet ediyordu. Bu davet birebir oluyordu ve herkese duyurulmuyordu. Efendimizin en yakın arkadaşı Ebû Bekir o toplumda güçlü, zengin ve itibarı olan biriydi. Üstelik Müslüman olduğunu saklamıyordu. Onun davetiyle Müslüman olan kimseler de vardı. Osman, Zübeyr, Abdurrahman, Sa'd, Talha...

Kadınlardan da Müslümanların sayısı her geçen artıyordu. Efendimizin amcası Hazreti Abbas'ın eşi Ümmü Fazl, Hz. Ebû Bekir'in kızı Esma, o zaman henüz Müslüman olmayan Hz. Ömer'in kız kardeşi Fâtıma... Müslümanların sayısı gizli saklı da olsa artıyordu. Buna karşılık işkenceler baş göstermeye başladı. Sırf Müslüman olduğu için bir köle efendisinden, bir genç ailesinden ağır eziyetler görüyordu. İlk Müslümanların imtihanı zordu, bu zorluk, onların inancını daha sarsılmaz yapıyordu.

İlerleyen günlerde Yüce Allah, yeni bir vahiy gönderdi. Peygamberimizden yakın akrabalarını uyarmasını istedi. "Yakın akrabanı da uyar. Sana uyan müminlere kol kanat ger. Şayet sana karşı gelirlerse de ki: 'Ben sizin yaptıklarınızdan kesinlikle uzağım.'" (Şuarâ, 26/214-216) Bu ilahi emir gelince Peygamberimiz bütün akrabalarını yemeğe davet etti. Yemekten sonra onları İslam'a çağırdı. Amcası Ebû Leheb sert bir şekilde itiraz etti. Amcasının Peygamberimizin anlattıklarını dinlemeye ve anlamaya niyeti yoktu. O gün öylece dağıldılar.

SAFÂ TEPESİ'NDEN YÜKSELEN SES

Gizli davet dönemi bitiyor ve artık bütün şehre "Allah birdir ve Muhammed O'nun kulu ve elçisidir. Din İslam'dır." diye ilan etmek gerekiyordu.

Peygamber Efendimiz (sas) yüksekçe olan Safâ Tepe-

si'ne çıktı. Tüm Mekke'ye seslendi: "Kureyşliler!" İnsanlar sesi duyunca toplanmaya başladı. Şöyle devam etti: "Şu dağın ardında bir düşman ordusu var ve size saldıracak desem, bana inanır mısınız?" Hep bir ağızdan, "Evet" dediler "Çünkü senden hiç yalan duymadık!"

Efendimiz, "Öyleyse şunu biliniz ki size gelecek bir azabı önden haber veriyorum. Sizi tek olan Allah'a iman etmeye davet ediyorum. Ben de O'nun kulu ve elçisiyim. Eğer kabul ederseniz ahiret gününün zorluklarından kurtulursunuz." buyurdu.

Meydanda bulunanlar bu çağrıya şaşırmışlardı. Peygamber Efendimiz sözlerini yeni bitirmişti ki bir adam yerden aldığı taşı Efendimize fırlattı. "Kahrolası, elleri kuruyası, bizi bunun için mi topladın buraya." Taşı fırlatan da bu ağır sözleri söyleyen de Peygamberimiz Hz. Muhammed'in amcası Ebû Leheb'ti.

Böylece İslam, Safâ Tepesi'nden açık bir çağrıyla tüm Mekke halkına duyuruldu. İnananlar ağır ama izzetli bir imtihanla sınanacaktı, inanmayanlar ise dünyasını da ahiretini de kaybedecekti.

İLK ŞEHİTLERİMİZ

İslam'ın ilk yıllarında Müslüman olmak çok zordu. İnsanlar yalnızca Allah'a inandıkları için kötü davranışlarla karşılaşıyorlardı. Mekke'de müşrikler, Müslümanların dinlerinden vazgeçmelerini istiyordu. Kabul etmeyenlere ise ağır eziyetler yapıyorlardı.

Yâsir ailesi de ilk Müslüman olanlardandı. Anne Sümeyye, baba Yâsir ve oğulları Ammâr, Allah'a iman ettikleri için büyük sıkıntılar yaşadılar. Sıcak çöllerde bekletildiler, ağır sözler işittiler; fakat yine de inançlarından vazgeçmediler. Yâsir ve Sümeyye bu hak yolun ilk şehitleri oldu.

HABEŞ DİYARINA YOLCULUK

Allah Resûlü'nün vahiy ile şereflenmesinin üzerinden beş yıl geçmişti. Miladi 615 yılının recep ayıydı. Ashabının yani arkadaşlarının maruz kaldığı zulmü derinden hisseden Rahmet Peygamberi, bu sıkıntının hafiflemesi için onlara hicreti işaret etti. "Nereye gidelim ey Allah'ın Elçisi?" diye sorduklarında Efendimiz (sas) Habeşistan'a gitmelerini söyledi.

Elbette insanın doğup büyüdüğü toprakları, sevdiklerini ve alıştığı hayatı geride bırakması kolay değildi. Fakat bu ayrılık, inancını özgürce yaşayabilmek gibi yüce bir gaye uğruna olunca, çekilen zorluklar da anlam kazanıyor, yapılan fedakârlıklar ilahi mükâfat ümidiyle değer buluyordu.

Rahmet Peygamberi'nin Habeşistan'a yönlendirmesi üzerine hiç düşünmeden yola çıktılar, 15 kişiydiler. Aralarında Hz. Osman ile hanımı Rukiyye, Zübeyr b. Avvâm gibi isimler de vardı. Habeş diyarına Kızıldeniz üzerinden vardılar. Habeş Necâşîsi Ashame onları güzel bir şekilde karşıladı, adaletle muamele etti. İnançlarına saygı gösterdi.

Bir yıl sonra, bu sefer yüz kişilik bir grupla Habeşistan'a ikinci hicret gerçekleştirildi. Mekkeli müşrikler bu durumdan rahatsız oldukları için Habeşistan'a hemen kendi elçilerini yolladılar. Elçiler, Müslümanları ülkesine kabul etmesini engellemek için Kral Ashame'nin huzuruna vardılar. Kral'a pahalı hediyeler sundular. Kendilerini tanıttılar ve ülkesine gelen Müslümanları teslim almak istediklerini söylediler. Necâşî onları sabırla dinledi. Nedenini öğrendi. Sonra Müslümanları dinlemek istedi. Ebû Talib'in oğlu Cafer de vardı aralarında. Sözü o aldı. Cafer, öyle

net bir konuşma yaptı ki herkes dikkatle ve hayranlıkla dinliyordu. "Biz cahil bir toplumduk; putlara tapar, zayıfları ezerdik. Allah bize içimizden doğru, emin ve soylu bir Peygamber gönderdi. O bizi sadece Allah'a inanmaya, doğru sözlü olmaya, akrabayı korumaya ve komşuya iyi davranmaya çağırdı. Allah O'na ne emrettiyse biz de onlara uyduk. Fakat kabilemiz bize zulmetti. Dinimizden dönmediğimiz için türlü baskılar gördük. Bu yüzden Peygamberimizin tavsiyesiyle senin ülkene sığındık." Cafer'in bu konuşması Necâşî'yi derinden etkilemiş olmalı ki kendisinden, inen ayetlerden bir bölüm okumasını istedi. Bunun üzerine Cafer b. Ebû Tâlib, Meryem suresinden Hz. Meryem ve Hz. İsa'yı anlatan ayetleri okudu. Hristiyan olan Necâşî ve yanındaki din adamları bu ayetleri duyduklarında çok etkilendiler. Necâşî, okunan ayetlerle kendi inançlarındaki İncil'in "aynı kaynaktan çıkan tek bir nur" olduğunu ifade etti. Bunun üzerine Necâşî, müşriklerin haksız olduğunu anladı ve getirdikleri tüm hediyeleri reddederek şu kararı verdi: "Sizi asla onlara teslim etmeyeceğim. Ülkemde dilediğinizce, huzur içinde yaşayabilirsiniz."

"Biz cahil bir toplumduk; putlara tapar, zayıfları ezerdik. Allah bize içimizden doğru, emin ve soylu bir Peygamber gönderdi. O bizi sadece Allah'a inanmaya, doğru sözlü olmaya, akrabayı korumaya ve komşuya iyi davranmaya çağırdı. Allah O'na ne emrettiyse biz de onlara uyduk. Fakat kabilemiz bize zulmetti. Dinimizden dönmediğimiz için türlü baskılar gördük. Bu yüzden Peygamberimizin tavsiyesiyle senin ülkene sığındık."

Müşrikler elleri boş döndüler.

HZ. HAMZA VE HZ. ÖMER MÜSLÜMAN OLUYOR

Hz. Hamza, yeğeni Hz. Muhammed'den birkaç yaş büyüktü. Onun çocukluk arkadaşıydı ve aynı zamanda süt kardeşiydi. Henüz Müslüman olmamıştı; ancak Peygamberimize yapılan haksızlıkları gördükçe üzülüyordu.

Bir gün avdan döndükten sonra Kâbe'yi tavaf ederken bir kadın yanına gelerek Ebû Cehil'in Peygamberimize hakaret ettiğini söyledi. Efendimize yapılan eziyetler karşısında daha fazla dayanamadı ve yayını kaptığı gibi müşriklerin karşısına dikildi. "Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlüh!" diye-

Biliyor muydun?

Efendimiz (sas), "Allah'ım, İslam'ı iki Ömer'den biriyle güçlendir." diye dua etmişti. Kastettiği; Hz. Ömer ile asıl adı Ömer olan Ebû Cehil'di. İkisi de Mekke'nin güçlü ve nüfuzlu kişileriydi. Akrabaydılar da... Tercihleri yollarını ayırdı. Biri İslam'la şereflenerek Hz. Ömer olmayı, diğeri kibrine yenik düşerek hakikatin en büyük düşmanı olmayı seçti. Ebû Cehil yani cehaletin babası olarak tarihe geçti.

rek iman etti. Çölün yiğit avcısı âdeta meydan okumuştu.

Safâ Tepesi'nin hemen alt kısmında dar bir sokakta bir ev vardı. Kâbe'yle aynı bölgedeydi. Bu evin sahibi ilk Müslümanlardan Erkam'dı. İslam'ın ilk zamanlarından beri evini açarak İslam'ın yayılmasına destek olmuştu. Efendimiz (sas) burada Müslümanlara İslam'ı anlatıyordu. Buradaki Müslümanlar gençti. İslam, Efendimizin genç sahabileriyle yayılıyordu. En büyük destekçisi onlardı. İslam'ı öğrenmek, Müslüman olmak isteyenler de buraya gelip Efendimizi dinliyordu. Erkam'ın evi; sevginin, kardeşliğin ve paylaşmanın ilmek ilmek dokunduğu bir ilim meclisine dönüşmüştü.

Derken bir gün, o evin kapısı sertçe çalındı. Gelen, öfkesiyle yeri göğü titreten, can almaya niyetli Ömer'di. Herkes canı pahasına peygamberini korumak için kılıçlarını çekti. Ömer, Peygamberimize yavaş adımlarla yaklaştı, diz çöktü ve oracıkta "Lâ ilâhe illallah, Muhammedün Resûlullah" diyerek Müslüman oldu. Peki, İslam'a karşı bu kadar öfkeli olan Hz. Ömer nasıl Müslüman olmaya karar vermişti?

Hz. Ömer, İslam'ın ilk yıllarında Peygamber Efendimize büyük bir öfke duyuyordu. Bir gün, İslam'ın yayılmasını durdurmak için Hz. Muhammed'i bulmaya karar verdi. Kılıcını kuşanıp yola çıktı.

Yolda Nuaym ile karşılaştı. Nuaym Müslüman olmuştu fakat bunu gizliyordu. Hz. Ömer'in çok öfkeli olduğunu görünce ona nereye gittiğini sordu. Hz. Ömer, Peygamberimizi aradığını söyledi. Bunun üzerine Nuaym, önce kendi ailesinden haberdar olması gerektiğini söyleyerek kız kardeşi ile eniştesinin de Müslüman olduğunu anlattı.

Bunu duyan Hz. Ömer hemen onların evine gitti. İçeriden Kur'an sesi geliyordu. Çok sinirlendi ve içeri girdi. Fakat bir süre sonra kız kardeşinin kararlı duruşundan etkilendi. Okudukları Kur'an ayetlerini görmek istedi. Tâhâ suresinden ayetleri okuyunca kalbi yumuşamaya başladı.

Dinlediği sözler onu derinden etkiledi. Bir süre düşündü ve doğru yolu bulduğunu anladı. Ardından doğruca Peygamber Efendimizin yanına giderek Müslüman oldu. Müslüman olduktan sonra şunu sordu: "Benimle birlikte kaç kişi olduk?" "Seninle kırk." "Haydi o zaman ne duruyoruz? Çıkalım haykıralım meydanlarda!" O gün ilk kez başlarında Allah Resûlü ile birlikte Kâbe'ye vardılar.

GÜNEŞİ SAĞ ELİME, AYI SOL ELİME VERSELER DE...

Mekke'nin ileri gelenleri için İslam, bütün düzeni değiştiren bir mesaj getiriyordu. Köleyle efendisinin eşit görülmesini kabul edemiyorlardı. Kız çocuklarının değerli olduğuna inanmak da onlara zor geliyordu. Bir de atalarından kalan putları terk etmeyi, yıllardır taptıkları ilahlardan vazgeçmeyi istemiyorlardı. Onlara göre bunu yapmak, atalarının yolunu bırakmak ve geleneklerine sırt çevirmek demekti.

Bir yandan da ekonomik gücü ellerinde tutmak istiyorlardı. Çünkü Mekke, Kâbe sayesinde önemli bir ticaret merkeziydi. Arabistan'ın dört bir yanından insanlar hem hac için geliyor hem de alışveriş yapıyordu. Putların Kâbe'de bulunması, Mekke'nin bu hareketliliğini arttırıyordu. Müşrikler, insanların putlardan vazgeçmesi hâlinde ticaretlerinin zarar göreceğini düşünüyorlardı.

Bazı Mekkeliler hac mevsiminde gelen insanlara yüksek fiyatlarla yiyecek, eşya ve kıyafet satıyordu. Hatta kendi kıyafetiyle tavaf etmenin uygun olmadığını söyleyip insanları yeni kıyafet almaya zorlayanlar bile vardı. Maddi durumu olmayanlar ise zor durumda kalıyordu. İslam ise bunlara karşı çıkıyor; adaletli, dürüst ve merhametli bir ticaret anlayışı getiriyordu. Bu yüzden Mekke'nin zenginleri sahip oldukları çıkarları kaybetmekten korkuyorlardı.

Efendimizle mücadele etmek için artık ona iftiralar at-

Sen Ne Dersin?

Sence bir insan, zor şartlar altında bile doğru bildiği yoldan neden vazgeçmemelidir?

Sen böyle bir durumda olsaydın nasıl davranırdın?

maya başladılar. Önce sihirbaz dediler, tutmayınca falcı dediler. O da olmayınca mecnun dediler, şair dediler... Kendi küçük akıllarınca Rahmet Peygamberi'ni küçümsediler. Her türlü yıldırma hareketinden sonra baktılar olmuyor, bunun üzerine müşrikler başka bir yol denediler. Peygamber Efendimize, "İstersen seni zengin yapalım, istersen seni başımıza yönetici seçelim." dediler. Hatta hasta olduğunu söyleyip tedavi ettirmeyi bile teklif ettiler. Fakat Allah Resûlü bunların hiçbirini kabul etmedi; çünkü onun amacı makam, mal veya şöhret değil, insanlara Allah'ın mesajını ulaştırmaktı.

Müşrikler, Peygamberimizi vazgeçiremeyince bu kez amcası Ebû Tâlib'e gittiler. Ebû Talip yeğeninin her zaman yanındaydı. Çocukluğundan beri gözü onun üzerindeydi. Müşrikler, Ebû Talip'le konuştular. O da yeğenini çağırdı ve olanları anlattı.

Efendimiz (sas) amcasının söylediklerini dinledi ve "Güneşi sağ elime, ayı sol elime verseler de bu davadan vazgeçmem!" dedi. Yeğeninin bu duruşunu görünce o da "Üzülme ben sağ oldukça onlar sana bir şey yapamaz." dedi.

"Güneşi sağ elime, ayı sol elime verseler de bu davadan vazgeçmem!"

BOYKOT

Müşrikler Müslümanları vazgeçiremeyince son çare olarak boykota başvurdular. Kendi aralarında bir olup Kâbe'nin duvarına yaptıkları anlaşmanın metnini astılar. Buna göre Müslümanlarla artık hiçbir alışverişleri olmayacaktı. İlişkilerini keseceklerdi. Konuşmak, alışveriş yapmak, kız alıp vermek yasaktı. Tam üç yıl boyunca Müslümanlar bir mahalleye hapsedildi. Burada geçen günler çok zordu. İnsanlar yiyecek bulmakta güçlük çekiyordu. Bazen günlerce doğru düzgün yemek yiyemiyorlardı. Bir gün, bir annenin yerde bulduğu kuru bir deve derisini kaynatıp aç kalan çocuklarına vermek zorunda kaldığı bile olmuştu.

Alışveriş yapmak istediklerinde müşrikler fiyatları çok yükseltiyor, onlara bir şey satmak istemiyordu. Hz. Hatice

ve Ebû Tâlib, sahip oldukları bütün malları bu zor günlerde harcadılar.

Üç yılın sonunda boykot bitti. Kâbe'nin duvarına asılan zulmün belgesini ise bir böcek yiyip bitirdiğinde, geriye un ufak olmuş parçalar kalmıştı.

HÜZÜN YILI

Kureyşlilerin boykotu kaldırmasından bir süre sonraydı. Efendimizin amcası Ebû Talib'in hastalığı bu dönemde iyice arttı. Yaşı da epey ileriydi. Çok geçmeden vefat etti. Aradan çok zaman geçmemişti ki yirmi beş yıl mutlu bir hayat sürdüğü eşi Hz. Hatice annemiz de vefat etti.

Âlemlere Rahmet Peygamberimiz yıllar sonra bir kez daha yalnız kalmıştı. Bu iki vefat haberi Peygamberimizi ve diğer Müslümanları derinden etkiledi. Bu sebeple bu yıla "hüzün yılı" (senetü'l-hüzn) adı verildi.

UMUT YOLCULUĞU: TÂİF

Hz. Peygamber, kendisine gelen vahiyleri insanlara iletmeyi ve onları İslam'a çağırmayı sürdürüyordu. Aynı şekilde Kureyşliler de düşmanlıklarına devam ediyordu. Üstelik Ebû Tâlib ve Hz. Hatice'nin vefatından sonra müşriklerin cesareti daha da artmıştı. Mekke'de Peygamberimizin tebliğini duymayan kimse kalmamıştı. Bu nedenle Efendimiz gözlerini Mekke dışına çevirdi.

Peygamber Efendimiz yanında Zeyd b. Hârise ile birlikte bereketli su kaynakları ve meyve bahçeleriyle ünlü Tâif şehrine doğru yola koyuldu. Büyük bir umutla vardılar şehre. Ancak Tâifliler ettikleri hakaretlerle Mekkeliler gibi davrandılar.

"Allah, peygamber yapacak başkasını bulamadı mı?" diye alay ettiler. Efendimizi çocuklara taşlattılar. Öyle ki Peygamberimizin ayakları kan revan içinde kalmıştı.

Biliyor muydun?

Zeyd b. Hârise küçük yaşta ailesinden ayrılmış ve köle olarak satılmıştı. Daha sonra Peygamber Efendimizin yanında yaşamaya başlamıştı. Allah Resûlü, ona her zaman sevgiyle ve merhametle davranmıştı.

Bir gün Zeyd'in babası onu bulup eve götürmek istedi. Ancak Zeyd, "Ben onun yanındaki huzuru, başka hiçbir özgürlüğe değişmem!" diyerek bu teklifi reddetti.

Sen Ne Dersin?

Birine kızdığında hemen karşılık vermek mi daha kolaydır, yoksa sabredip affetmek mi? Hz. Peygamber, kendisine kötülük yapanlara bile beddua etmek yerine neden iyilik diledi? Sen olsaydın nasıl davranırdın?

Zeyd kendini Efendimize siper ediyordu. Zorlukla yürümeye çalıştılar. Sonunda şehrin dışına doğru bir bahçeye sığındılar.

Peygamberimiz, sığındığı üzüm bağında bir ağacın dibinde biraz dinlendikten sonra ellerini göğe kaldırarak hâlini Yüce Allah'a arz etti (Heysemî, Mecmau'z-zevâid, VI, 37). O esnada gökyüzünde bir bulut belirdi ve Resûlullah o bulutun içinde Cebrâil'i gördü. Cebrâil (as), Allah'ın onun duasını işittiğini, dağlar meleğinin gönderildiğini haber verdi. Bunun üzerine dağlar meleği gelerek Peygamber Efendimize selam verdi ve Mekke'nin iki büyük dağı olan Ebû Kubeys ile Kuaykıân'ı zalimlerin üzerine kapatabileceğini ifade etti. Ancak Allah Resûlü bu teklifi kabul etmedi. Aksine, onların yok edilmesini değil, soylarından yalnız Allah'a kulluk edecek bir neslin yetişmesini umut ettiğini dile getirdi. Nitekim bu merhametli yaklaşım karşılık buldu. Aradan yaklaşık on iki yıl geçtikten sonra Tâif halkı Medine'ye bir heyet göndererek kendi istekleriyle İslam'ı kabul ettiklerini bildirdi.

İSRÂ VE MİRAC

Yeryüzünde kapılar art arda kapandığında, bir gece vakti ilahi bir davet geldi. Yüce Allah Peygamberini yalnız bırakmadı. Ona bir mucizeyi yaşattı.

Efendimiz (sas), Cebrâil (as) rehberliğinde Burak isimli bir binek üzerinde Mescid-i Harâm'dan Mescid-i Aksâ'ya mucizevi bir gece yolculuğu yaptı. Kur'an-ı Kerim bu yolculuğa İsrâ adını verir.

Allah Resûlü, buradan göklere yükseldi. Mirac denilen bu yükselişle her bir gök katında Hz. Âdem'den Hz. İbrâhim'e kadar büyük peygamberlerle selamlaştı ta ki son nokta olan Sidretü'l-Müntehâ'ya varana dek.

Peygamber Efendimiz vasıtasız bir şekilde Allah'ın huzuruna kabul edildi. Bu eşsiz buluşmadan biz ümmetine üç büyük hediye getirdi: Birincisi, "müminin miracı" olan beş

vakit namaz; ikincisi, Bakara suresinin son iki ayeti (Âmenerresulü); üçüncüsü ise Allah'a ortak koşmayanların bağışlanacağı müjdesiydi.

Hz. Peygamber bu olayı Mekkelilere anlattığı zaman, Mekkeliler yine dalga geçtiler. "Böyle bir şey olamaz." dediler. Müşrikler, Peygamber Efendimizi zor durumda bırakmak için Kudüs'ten Mekke'ye gelmekte olan bir kervan hakkında bilgi istediler. Peygamberimiz, onların sorduğu soruların hepsine doğru cevap verdi. Buna rağmen inanmak istemediler. Daha sonra müşrikler, alay ederek Hz. Ebû Bekir'e gittiler. "Arkadaşın böyle bir yolculuk yaptığını söylüyor, sen ne dersin?" dediler. O da "O böyle söylüyorsa doğrudur." dedi. "Nasıl yani onun bu söylediğini tasdik mi ediyorsun?" dediler. "Ben onun sabah akşam göklerden getirdiği bütün haberleri tasdik ediyorum." dedi. Efendimizin en yakın dostu olan Ebû Bekir, bu olaydan sonra **"Ebû Bekir Sıddık"** diye anıldı.

AKABE BİATLARI

Mekke'de Müslümanlar için hayat her geçen gün daha da zorlaşıyordu. Peygamber Efendimiz bir yandan kendisine gelen vahyi insanlara ulaştırmaya devam ediyor, diğer yandan da İslam'ın güven içinde yaşanabileceği yeni bir yurt arıyordu.

İşte böyle bir dönemde, hac mevsiminde Medine'den gelen birkaç kişiyle karşılaştı. Onlara İslam'ı anlattı. Bu

Biliyor muydun?

Mus'ab b. Umeyr, Mekke'nin en zengin ve en güzel giyinen gençlerinden biriydi. Müslüman olduktan sonra ailesi ona çok baskı yaptı ve sahip olduğu rahat hayatı kaybetti. Fakat o, Peygamber Efendimize ve İslam'a olan sevgisinden vazgeçmedi. Uhud Savaşı'nda şehit olduğunda ise onu tamamen örtecek kadar kefen dahi bulunamamıştı.

kişiler, Allah Resûlü'nün sözlerinden etkilenerek Müslüman oldular ve şehirlerine döndüklerinde İslam'ı çevrelerindeki insanlara da anlattılar.

Bir sonraki hac mevsiminde Medine'den gelen Müslümanların sayısı on ikiye ulaşmıştı. Akabe denilen yerde Peygamber Efendimizle buluştular. Burada Allah'a ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, çocuklarını öldürmemek, iftira atmamak ve Allah Resûlü'ne karşı gelmemek konusunda söz verdiler.

Efendimiz (sas) Mus'ab b. Umeyr'i **"ilk öğretmen"** olarak bu on iki Müslümanla birlikte Medine'ye gönderdi. Mus'ab onlara İslam'ı öğretecek, Medine'de İslam'ın çağrısını duyuracaktı. Nitekim öyle de oldu. Gayretleri ve nazik üslubuyla Medine'de İslam'ı tüm hanelere ulaştırmıştı.

Sonraki yıl Akabe'ye yetmiş beş Medineli daha geldi. Efendimiz onlardan da söz aldı. Bu kez "Seni, kendi canımızı ve ailemizi korur gibi koruyacağız." diyerek ellerini Efendimizin mübarek ellerinin üzerine koydular. Bu biatle evlerinin kapısını da Efendimize sonuna kadar açmışlardı.

Medineli Müslümanlarla yeni bir yol açılmıştı. Birinci ve ikinci buluşmayla pekişen bu "sadakat yemini", çöl sıcağına düşen yağmur damlası gibiydi; artık hicretin kapıları aralanıyordu. Rahmet Peygamberimiz bundan sonra Medine'ye hicret emrini verdi.

Kavram Defteri

Ashap

Peygamberimizi görüp ona inanan kimselere sahabe denir. Ashab da sahabenin çoğuludur.

Burak

Mirac Gecesi'nde Hz. Peygamber'i taşıyan bineğin adıdır.

Fetretü'l-Vahy

Peygamberimize gelen ilk vahiyden sonra, vahyin bir müddet kesilmesi veya ara verilmesi dönemine verilen isimdir.

Hanif

İslam öncesi dönemde Hz. İbrâhim'in tebliğ ettiği dine tabi olanlara verilen isimdir.

Hüzün Yılı (Senetü'l-Hüzn)

Hz. Muhammed'in amcası Ebû Talib ve eşi Hz. Hatice'yi kaybettiği, büyük üzüntü yaşadığı yıldır.

İnziva

Kişinin ruhsal olgunluğa ulaşmak amacıyla dünya hayatından ve sosyal çevreden uzaklaşarak belirli bir program ve disiplinde yaşam sürmesidir. Uzlet de denir.

İsrâ

Peygamberimizin Mescid-i Harâm'dan Mescid-i Aksâ'ya götürülmesine denir.

Kavram Defteri

Mirac

Peygamber'in göğe yaptığı yolculuğu ifade eden terimdir.

Sidretü'l-Münteha

Hz. Peygamber'in Mirac Gecesi yanında ilahi sırlara mazhar olduğu ağaç veya makamdır.

Vahiy

Allah'ın dilediği emir, hüküm ve bilgileri peygamberine bildirmesidir.

ETKİNLİKLER

DOĞRUYU İŞARETLE

1. Habeşistan'a hicretin en önemli nedeni nedir?

A) Ticaret yapmak.

B) İş aramak.

C) İnançlarını özgürce yaşayabilmek.

D) Seyahat yapmak.

2. "Güneşi sağ elime, ayı sol elime verseler..." sözü Peygamberimizin hangi özelliğini gösterir?

A) Zenginliğini

B) Kararlılığını

C) Üzüntüsünü

D) Yalnızlığını

BOŞLUĞU DOLDUR

Peygamber Efendimize ilk vahiy _____ Mağarası'nda gelmiştir.

Peygamberimiz Medine'ye ilk öğretmen olarak _____ göndermiştir.

Habeşistan'a hicret eden Müslümanları adil bir şekilde karşılayan hükümdar _____ idi.

ETKİNLİKLER

DOĞRU OLANI BUL

Aşağıdaki cümleleri oku. Doğru olanların yanına (D), yanlış olanların yanına (Y) yaz.

(___) Peygamber Efendimiz, vahiy gelmeden önce de toplumda güvenilir biri olarak tanınıyordu.

(___) Mekke'de herkes puta tapıyordu ve Allah'a inanan kimse yoktu.

(___) İlk vahiy 622 yılında gelmiştir.

(___) Hz. Hatice, Peygamberimize ilk inanan kişi olmuştur.

Bende Kalan

Peygamber Efendimizin yaşadıkları bana .....

.....

.....

.....

.....

.....düşündürdü.

Bu bölümde beni en çok etkileyen olay .....

.....

.....

.....

.....

.....

..... oldu.

Bu bölümü okuduktan sonra içimde .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

..... duygusu oluştu.

4. BÖLÜM

BÜYÜK ŞAFAK: MEDİNE'YE HİCRET

HİCRET

Peygamber Efendimiz ve arkadaşlarının Medine'ye hicreti; yeryüzünde adaletin, kardeşliğin ve yepyeni bir dünyanın kurulacağının müjdesidir.

Müslümanlar için Mekke, nefes almanın bile zorlaştığı bir yere dönüşmüştü. Nihayet beklenen müjdeli haber geldi: Hicret başlıyordu.

Peygamber Efendimiz ve arkadaşlarının Medine'ye hicreti; yeryüzünde adaletin, kardeşliğin ve yepyeni bir dünyanın kurulacağının müjdesidir.

Kureyşli müşrikler böyle bir hicrete izin vermeyeceklerdi. İslam'ın yayılmasından endişe ediyorlardı. Bu yüzden yola çıkacak olanlar gizlice hazırlandı, vedalar usulca yapıldı. Kimi evini barkını, kimi eşini, kimi de evladını Mekke'de bırakmak zorunda kaldı.

Medine'ye ilk hicret edenlerden biri Ebû Seleme'ydi. Hanımı Ümmü Seleme ve oğlu Seleme ile birlikte yola çıkmaya hazırlandılar. Ancak müşrik akrabalarına yakalandılar ve hanımı ile oğlu alıkonuldu. Şimdi git bakalım nereye istersen, dediler. Ebû Seleme tereddüt bile etmedi. Yola koyuldu. Emir, Allah ve Resûlü'nden olunca arkaya bakılmazdı.

Ebû Seleme, Allah ve Resûlü'nün çağrısına uyarak Medine'ye doğru yola çıktı. Ailesinden ayrılmak onun için çok zor olsa da hicret görevini yerine getirdi. Ümmü Seleme ise Mekke'de büyük bir üzüntü yaşadı. Günlerce eşinden

ve hicret yolundan ayrı kaldı. Bir süre sonra akrabaları, Ümmü Seleme ile oğlunun da hicret etmesine izin verdi.

Hz. Ömer ise açıktan hicret etti. Kılıcını, okunu, yayını kuşandı ve yola çıktı. Kâbe'yi tavaf ettikten sonra "Anasını ağlatmak, karısını dul, evladını yetim bırakmak isteyen varsa peşimden gelsin!" diyerek meydan okudu. Hz. Ömer yirmiye yakın Müslümanla hicret etti. Müşriklerden hiç kimse peşlerine düşmeye cesaret edemedi.

Müslümanların çoğu birkaç ay içerisinde Medine'ye hicret etti. Geride çok az Müslüman kalmıştı. Peygamber Efendimiz, Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ali de kalanlar arasındaydı.

ONLAR PLAN YAPAR ALLAH DA ONLARIN PLANLARINI BOŞA ÇIKARIR!

Allah Resûlü kendi hicreti için Allah'tan bir izin gelmesini bekliyordu. Kureyş'in ileri gelenleri ise hicret olayından fazlasıyla rahatsız oldular. Hemen bir plan yapmak üzere Dârünnedve'de toplandılar. Sevgili Peygamberimizin kabilesi olan Haşimoğullarından da yalnızca Ebû Leheb'i çağırmışlardı. Onun düşmanlığı ilk günden beri malumdu.

O gün orada bir araya gelen yüz kadar müşrik Ebû Cehil'den gelen şu korkunç teklifi kabul etti: "Onu öldürmek tek çaremiz. Her kabileden güçlü kuvvetli bir kişi seçeriz. Her birine keskin birer kılıç veririz. Muhammed'i hep birlikte öldürürler. Biz de kurtulmuş oluruz. Kimin öldürdüğü de belli olmaz. Hâşimîlerden de hiç kimse bu kadar kabileyi karşısına alamaz. Diyeti mecburen kabul ederler. Biz de diyeti öder bu meseleyi halletmiş oluruz."

Onlar bu planı uygulamaya geçirirken Cenab-ı Hak sevgili elçisine hicret emri vermişti. Allah Resûlü bu emri hemen en yakın dostu Hz. Ebû Bekir ile paylaştı. Sadık dostu bu habere çok sevindi. Gece vakti Mekke uykudayken Peygamber Efendimiz ile can dostu Hz. Ebû Bekir buluş-

tular, Sevr Dağı'na doğru yola koyuldular. Yol boyunca Hz. Ebû Bekir gözünü Efendimizden ayırmadı ve onu her taraftan kolladı.

Hz. Ali ise Allah Resûlü'ne emanet olarak bırakılan eşyaları sahiplerine teslim ettikten sonra yola çıkacaktı. Hz. Ali büyük bir sorumluluk üstlenmişti. Müşriklerin suikast planladığı Peygamberimize bildirilmişti. Hz. Ali de durumu bildiği için müşrikleri yanıltmak amacıyla o gece Peygamberimizin yatağına yattı. Öldürülebilirdi ama Hz. Ali bunu hiç umursamadı. Peygamberimizin arkadaşları böyleydi. Her bir meselede "Canım senin yoluna feda olsun yâ Resûlallah." derlerdi.

Peygamberimiz ve Hz. Ebû Bekir mağarada üç gün üç gece kaldı. Böylece Mekkeliler onların artık şehirden çıktığını düşünecek ve peşlerini bırakacaktı. Öyle de oldu. Uzun uzun, ince ince aradılar her yeri. Peşlerine adamlar taktılar, iz sürücüler gönderdiler. Mağaranın girişine kadar bile geldiler ama içeriye girmeden döndüler. Allah, peygamberini koruyordu. Hiçbir planları işe yaramamıştı.

OKUMA PARÇASI

Üzülme Allah Bizimle Beraberdir...

Gece derindi... Mekke susmuştu ama aslında her şey konuşuyordu. Sessizliğin içinde büyük bir yolculuğun izleri vardı.

Peygamber Efendimiz ve en yakın dostu Hz. Ebû Bekir, Sevr Mağarası'nda saklanıyordu. Ancak bu yolculuk sadece iki kişinin çabasıyla yürümüyordu.

Hz. Ebû Bekir'in oğlu Abdullah, gündüzleri Mekke sokaklarında dolaşıyor, insanların konuşmalarını dikkatle dinliyordu. Gece olunca kimseye fark ettirmeden mağaraya geliyor, duyduğu her şeyi Peygamberimize ve babasına anlatıyordu.

Bir yandan da Âmir b. Füheyre... Gündüzleri koyunlarını Sevr Dağı'nın eteklerinde otlatıyor, geceleri ise izleri belli olmasın diye aynı yollardan geçerek mağaraya uğruyor, onlara süt getiriyordu. Herkes üzerine düşeni yapıyordu.

Diğer tarafta ise bambaşka bir telaş vardı. Peygamberimizi yakalamak için görevlendirilen kişiler sabaha kadar evin önünde beklemişlerdi. Gün ağarınca içeri girdiklerinde büyük bir şaşkınlık yaşadılar. Çünkü karşılarında sadece Hz. Ali vardı. Peygamber Efendimiz çoktan yola çıkmıştı.

Bu durum Mekke'de büyük bir hareketlilik başlattı. Peygamberimizi ve Hz. Ebû Bekir'i yakalayana büyük bir ödül verileceği ilan edildi. Bu haber kısa sürede yayıldı. Hem ödülü kazanmak isteyenler hem de düşmanlık besleyenler yollara düştü. Kalabalık gruplar dağları, yolları aramaya başladı.

Derken... Arayanlardan bir grup Sevr Mağarası'nın tam yakınına kadar geldi. Ayak sesleri artık çok yakındı. Konuştukla-

rı sözler mağaranın içinden duyuluyordu. Öyle ki biraz eğilip baksalar onları görebileceklerdi.

İşte o an... Kalplerin en çok sıkıştığı, nefeslerin tutulduğu o an... Hz. Ebû Bekir endişeyle fısıldadı: "Ey Allah'ın Resûlü! Bize çok yaklaştılar. Bizi görecekler!" Peygamber Efendimiz ise büyük bir sükûnetle cevap verdi: "Üzülme, Allah bizimle beraberdir."

Bu sadece bir teselli değildi. Bu, sarsılmaz bir imanın ifadesiydi.

Mağaranın girişinde bir örümcek ağ örmüş, bir güvercin de oraya yuva yapmıştı. Dışarıdan bakanlar, "Buraya kimse girmemiştir." diyerek yollarına devam ettiler. Ama asıl gerçek şuydu: Onları koruyan ne sadece bir ağ idi ne de bir yuva. Onları koruyan, her şeyin sahibi olan Allah'tı.

AYRILIŞ

Sevr Mağarası'ndan ayrılma vakti gelmişti. Önceden anlaştıkları Abdullah b. Ureykıt da sözleştikleri gibi develeri getirerek bu tehlikeli yolculukta onlara rehberlik edecekti. Abdullah b. Ureykıt çölde rehberlik konusunda ehil ve son derece güvenilir bir kişiydi. Henüz Müslüman olmamıştı.

Hep birlikte Medine'ye doğru yola çıktılar. Gündüzleri kavurucu sıcak olduğu için dinleniyorlar, geceleyin yola devam ediyorlardı. Zorluklar, dualar ve büyük bir tevekkülle geçen sekiz günlük yolun sonunda, bir müjde gibi Kubâ göründü.

İLK MESCİD

Kubâ köyü Medine'ye yaklaşık üç kilometre uzaklıktaydı. Kubâ halkı Allah Resûlü'nü büyük bir coşkuyla karşılamıştı. Kubâ köyünde bir müddet kaldılar. Bu sırada bir mes-

cit inşa ettiler. Bu mescid Kubâ Mescidi olarak bilinir. Peygamberimiz bu mescidin inşasında arkadaşlarıyla birlikte hiç durmadan çalıştı.

Hz. Ali Peygamberimizden sonra üç gün Mekke'de kalmıştı. Emanetleri sahiplerine teslim etti ve yola koyuldu. Onca yolu yürüyerek gelmişti. Hâli perişandı, ayakları yara bere içindeydi. Kubâ'da Allah Resûlü'ne kavuştu. Peygamberimiz onu görünce dayanamadı. Mübarek elleriyle Hz. Ali'nin ayaklarını sıvazladı ve ona dua etti.

İLK CUMA NAMAZI

Peygamberimiz cuma günü Kubâ'dan ayrılarak Rânûnâ Vadisi'ne doğru yoluna devam etti ve Sâlim b. Avf kabilesine misafir oldu. Burada cuma vakti girince Müslümanlara ilk cuma namazını kıldırdı ve hutbe okudu. Hz. Peygamber'in ilk cuma namazını kıldırdığı bu yerde daha sonra bir mescid yapıldı ve burası "Mescid-i Cum'a" adıyla anıldı.

Biliyor muydun?

Kubâ Mescidi İslam'ın ilk mescididir.

KAVUŞMA

Medineliler Peygamberimizin geleceğini haber almıştı. Büyük bir sevinç ve heyecan içinde bekliyorlardı. Şehrin dışında yüksek bir tepeye çıkıp öğle sıcağı bastırıncaya kadar her gün Efendimizin yolunu gözlediler. Gözleri ufukta beklerken bir ses yükseldi: Geliyor!

Böyle bir sevinç kimse için duyulmamıştı. Böylesine sabırsız bir bekleyişe kimse için girilmemişti. Allah'ın son peygamberine yurt olacaklardı. Mübarek elçi içlerinde yaşayacaktı. Ne kalemle ne kelamla anlatılabilirdi hisleri.

Ay doğdu üzerimize
Veda Tepesi'nden
Şükür gerekti bizlere
Allah'a davetinden

Sen Güneş'sin, sen Ay'sın
Sen nur üstüne nursun
Sen süreyya ışığısın
Ey Sevgili ey Resûl

Ey bizden seçilen elçi
Yüce bir davetle geldin
Sen bu şehre şeref verdin
Ey Sevgili hoş geldin

Ey Resûl sana söz verdik
Doğruluktan ayrılamayız
Sen ey esenlik yıldızı
Senin sevginle doluyuz

O coşkulu sevinç Medineli çocukların gözlerinde daha bir başka parlıyordu. Gençler ellerinde deflerle sokaklara döküldüler. Hep bir ağızdan asırlar sonra da söylenmeye devam edecek "Talea'l-bedru aleynâ" ilahisini coşkulu bir şekilde söylemeye başladılar:

"Talea'l bedru aleynâ min seniyyatil veda"... Ay doğdu üzerimize, Veda Tepelerinden...

Herkes Allah'ın son elçisini kendi evinde ağırlamak için can atıyordu. Peygamberimiz ise büyük bir nezaket ve tevazuyla kimsenin gönlünü kırmadan bu meseleyi çözmek istiyordu. Bu yüzden şöyle bir yol denedi. Allah Resûlü devesini serbest bıraktı. Devesi hangi evin önünde durursa orada kalmayı uygun gördü. Deve boş bir arazide durdu. Oraya en yakın ev ise Ebû Eyyüb Ensari'nin eviydi. Peygamberimiz (sas) ve Hz. Ebû Bekir bu evde bir süre kaldılar. Ebû Eyyüb'un sevinci ise görülmeye değerdi.

Kavram Defteri

Hicret

Dinî sebeplerle bir yerden diğer bir yere göçme ve özellikle Hz. Peygamber'in Mekke'den Medine'ye göç etmesidir.

Tevekkül

Elinden geleni yaptıktan sonra sonucu Allah'a bırakmaktır.

ETKİNLİKLER

DOĞRUYU İŞARETLE

1. Peygamber Efendimiz hicret ettiğinde Medine'de ilk olarak nerede kalmıştır?

A) Hz. Ömer'in evinde.

B) Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin evinde.

C) Hz. Ali'nin evinde.

D) Kubâ Mescidi'nde.

2. Peygamberimiz hicret ederken sığındığı mağaranın adı nedir?

A) Nur

B) Hira

C) Sevr

D) Kubâ

DOĞRU OLANI BUL

Aşağıdaki cümleleri oku. Doğru olanların yanına (D), yanlış olanların yanına (Y) yaz.

(___) Peygamber Efendimiz, hicret için Allah'tan gelecek izni beklemiştir.

(___) Hicret sırasında Peygamberimizin yatağında Hz. Ebû Bekir yatmıştır.

(___) Kubâ Mescidi, İslam tarihinde yapılan ilk mescittir.

Bende Kalan

Bu bölümü okuduktan sonra hicretin benim için anlamı .....

.....

.....

.....

.....

.....

..... oldu.

Peygamber Efendimizin Mekke'den ayrılırken hissettikleri bana .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

..... düşündürdü.

Bu bölümde kendim için aldığım en önemli not .....

.....

.....

.....

.....

.....

..... oldu.

5. BÖLÜM

SAÂDET ÇAĞI: MEDİNE

YESRİB'TEN MEDİNE'YE

Hicretten önce Medine'nin adı Yesrib'di. Kelime anlamı "kınamak, bozmak, zarar vermek" olan Yesrib şehri, sanki isminin tüm anlamlarını taşıyordu. Hicretle birlikte her şey değişmeye başladı. Efendimiz (sas) bu kadim şehri bir saâdet yurduna dönüştürdü.

Önce Yesrib ismi değişti. Taybe (hoş ve güzel), Dârülhicre (göç yurdu) ve en çok da Medine (medeniyetin ve hukukun şehri) olarak anılmaya başlandı. Hz. İbrâhim'in Mekke'yi "Harem" (dokunulmaz ve kutsal) kılması gibi, Peygamberimiz de Medine'yi harem ilan ederek her canlının emniyette olduğu bir barış yurdu kıldı.

ŞEHRİN KALBİ:

Mescid-i Nebevî

Hicret bir dönüm noktası olmuştu. Medine'de yeni bir devletin temelleri atılacaktı. İslam devleti için ne gerekiyorsa hakkıyla yapılacaktı. Bu yeni hayat, bir caminin inşasıyla başladı. Herkes çalıştı. Peygamberimiz de çalıştı. İnşa esnasında şiirler söylendi, dualar edildi. Mekkelilerle Medineliler kaynaştı. Yaklaşık yedi

ay süren çalışmanın neticesinde Mescid-i Nebevî inşa edildi.

Yesrib'in Medine olmasında yani şehirleşmesinde; hukuka, medeniyete, ilme ve kardeşliğe kavuşmasında Mescid-i Nebevî'nin çok önemli bir katkısı olmuştur.

BİR OKUL OLARAK MESCİD:

Suffe ve İlim Halkaları

İslam'ın ilk emri "Oku!" olmuştur. (Alak, 96/1) Bu emir, Müslüman toplumun ilim üzerine inşa edileceğinin açık bir işaretidir. Kur'an-ı Kerim'de bilenlerle bilmeyenlerin bir olmayacağı bildirilmiş, (Zümer, 39/9) ilim sahiplerinin Allah katındaki değeri vurgulanmıştır. Peygamberimiz Hz. Muhammed de kendisinin bir muallim olarak gönderildiğini ifade etmiş; (Dârimî, Mukaddime, 32) insanları eğitmeye büyük önem vermiştir. Peygamberimiz (sas), "Öğreten, öğrenen, dinleyen ya da ilmi seven ve destekleyen ol; beşincisi olma, helâk olursun!" (Dârimî, Mukaddime, 26) buyurarak Müslümanların bilgiyle iç içe bir hayat yaşamalarını istemiştir. Çünkü insan, ancak öğrenerek, öğreterek ve hakikate kulak vererek gelişebilir. Yine Peygamberimiz, "Öğreten ve öğrenen sevapta ortaktır." (İbn Mâce, Sünnet, 17) sözüyle de ilmi paylaşmanın önemine dikkat çekmiş; bilenleri öğretmeye, bilmeyenleri öğrenmeye teşvik etmiştir.

Peygamber Efendimiz, insanları eğitmek için büyük bir sabır ve gayret göstermiş, her fırsatı bir eğitim vesilesine dönüştürmüştü. Gelen vahiyleri sahabeye öğretir, onların sorularını dikkatle dinler, yanlışlarını kırmadan düzeltirdi. Erkekler kadar kadınların eğitimine de önem verir, onların rahatça soru sorabilmeleri için özel ders halkaları oluştururdu. Sahabe ise hiçbir sözü kaçırmamak için büyük bir dikkatle Efendimizi dinler, öğrendiklerini ezberler ve başkalarına aktarırdı.

Biliyor muydun?

Suffe'de Peygamber Efendimiz tarafından ders vermek üzere görevlendirilen pek çok sahabi bulunmaktaydı. Ubâde b. Sâmit, Abdullah b. Sa'd, Abdullah b. Mesûd, Übey b. Kâ'b, Mus'ab b. Umeyr, Ebû Ubeyde b. Cerrâh, Ebû Derdâ ders vermek üzere görevlendirilenler arasında yer almıştır.

İşte bu eğitim anlayışı, kısa sürede İslam toplumunda ilim ve öğrenme merkezlerinin ortaya çıkmasına vesile oldu. Mescid-i Nebevî'nin inşası bittiğinde, kuzeyine "Suffe" adı verilen gölgelik bir yapı eklendi. Burası İslam'ın ilk yatılı okuluna dönüştü. Burada eğitim alan ve sayıları zamanla dört yüzü bulan bu gençlere "Ashab-ı Suffe" denildi. Bunlar, geceyi zikirle gündüzü ise Efendimizin dizinin dibinde onu can kulağıyla dinleyerek geçirirlerdi. Kadın sahabilerin eğitimi için ise farklı günler ayrılmıştı. Hiçbir dersi kaçırmamak, hiçbir sözü unutmamak için oldukça dikkatliydiler. Sordukları her soruyla dinin inceliklerini, emir ve yasaklarını öğrenirlerdi. Peygamber terbiyesiyle yoğrulan bu gençler, İslam'ın ilk ve en seçkin eğitim kadrosunu oluşturmuşlardı.

Burası neredeyse bir "öğretmen okulu" gibi muallimler yetiştirmiş; burada yetişen öğretmenler, Müslümanların eğitimi konusunda önemli roller üstlenmişlerdir.

EN GÜZEL DAVET:

Ezan-ı Muhammedî

Mescid tamamlanmış, Müslümanların buluştuğu önemli bir merkez hâline gelmişti. Her geçen gün İslam'ı kabul edenlerin sayısı artıyordu. Müslümanlar vakit namazlarını cemaatle kılmaya büyük önem veriyor, bunun için namaz vakitlerinin düzenli şekilde duyurulmasına ihtiyaç duyuluyordu. Buna çözüm olarak vakit girdiğinde kimi çan çalmayı, kimi boru üflemeyi, kimi de ateş yakmayı teklif etti; ancak bu yöntemlerin hiçbiri Efendimizin içine sinmedi. Çünkü bunlar önceki dinlerin âdetleriydi. Namaz gibi önemli bir ibadet için, İslam'a özgü bir çağrı şekli gerekliydi. Derken, ashaptan Abdullah b. Zeyd bir gece bir rüya gördü. Rüyasında namaza davet için en güzel sözler kendisine öğretilmişti. Abdullah ertesi gün Hz. Peygamber'e gelerek rüyasını anlattı. Bu arada Hz. Ömer de Resûlullah'a gelip aynı rüyayı kendisinin de

Biliyor muydun?

Ezan, namaza çağrıdır. Aynı zamanda tevhidin, şehadetin ve peygamberliğin ilanıdır. Müslümanlar günde beş vakit bu hakikatlerle kucaklaşırlar.

gördüğünü ifade etmişti. Bunun üzerine Allah Resûlü sesi güzel ve gür olan Hz. Bilâl'e ezanı öğreterek okumasını istedi.

Hz. Bilâl İslam'ın ilk müezzini olarak yüksek bir yerden ilk ezanı okudu. Daha sonra Mescid-i Nebevî'nin arka tarafına ezan okumak için özel bir yer yapıldı.

KARDEŞLİK SÖZÜ:

Muâhât

Peygamberimiz (sas) Mekke'den hicret edenlerle Medineli halkı birbirine kaynaştırmak, onların kardeşçe yaşamalarını sağlamak istiyordu. Çünkü Mekkeliler, inançları uğruna evlerini, mallarını ve alıştıkları hayatı geride bırakmışlardı. İçlerinde eşinden, çocuğundan ayrı düşenler bile vardı. Medineliler ise, kendi içlerinde yıllarca süren düşmanlık, kavga ve savaşlardan dolayı harap olmuşlardı.

Peygamber Efendimiz, Mekke'den hicret eden muhacirleri, Medineli ensar ile "ikişer ikişer" kardeş ilan etti. Muâhât denilen bu değerli sözleşme; tarihin en güzel paylaşma örneklerinden biri oldu. Ensar, evini, sofrasını ve imkânlarını muhacir kardeşleriyle paylaştı; muhacirler de çalışıp emek vererek yeni bir hayat kurmaya gayret etti. Böylece Medine, dayanışmanın, fedakârlığın ve kardeşliğin şehri hâline geldi.

Kur'an-ı Kerim'de, bu örnek kardeşliği yaşayan müminler övgüyle anılmaktadır: "İman edip de hicret edenler, Allah yolunda cihad edenlerle onları bağırlarına basanlar ve yardım edenler var ya işte gerçek müminler onlardır; bağışlanma onlar için, büyük lütuf onlar içindir." (Enfâl, 8/74)

Müslümanların birbirini kendine tercih edecek kadar fedakâr davranması, İslam tarihinin en unutulmaz güzelliklerinden biri olarak hafızalara kazınmıştır. Bu kardeşlik anlayışı, sadece o dönem için değil, bütün Müslümanlar için her zaman örnek alınması gereken büyük bir değer olmuştur.

"İman edip de hicret edenler, Allah yolunda cihad edenlerle onları bağırlarına basanlar ve yardım edenler var ya işte gerçek müminler onlardır; bağışlanma onlar için, büyük lütuf onlar içindir."

(Enfâl, 8/74)

NÜFUS SAYIMI

Müslümanlar arasındaki bu kenetlenme devam ederken, bir yandan da yeni bir devletin ve düzenin temelleri atılıyordu. Efendimiz (sas), Medine'deki Müslümanların sayısını tespit amacıyla ilk nüfus sayımını yaptırdı. Bu sayım, hem askerî bir gereklilik hem de toplumun güvenliği açısından önemliydi.

DÜNYANIN İLK YAZILI ANAYASASI:

Medine Sözleşmesi

Önemli ve halledilmesi gereken zorluklardan biri de Medine'de yaşayan farklı inançlara sahip insanlarla kurulacak ilişkilerdi. Medine'de henüz Müslüman olmamış Araplar, Yahudiler ve Hristiyanlar vardı. Farklı milletlerle, farklı dinlerle bir arada yaşayıp şehrin güvenliğinin sağlanması zor olabilirdi.

Peygamberimiz kardeşlik uygulamasıyla Müslümanlar arasında sağladığı huzuru tüm şehre yayacak, farklı inançları adalet çatısı altında buluşturacak mükemmel bir adım daha attı: Medine Sözleşmesi. Bu sözleşme ile şehirdeki her bir kişi "vatandaş" kimliği kazandı. Kan bağına dayalı eski kavgaların yerini, inanç hürriyeti ve hukuka dayalı bir beraberlik aldı. Sözleşme açık ve netti. Herkes kendi inancında hür olacak, kimse kimseye zulmetmeyecek ve bir tehlike anında bu güzel şehir hep birlikte savunulacaktı. Herhangi bir anlaşmazlık veya görüş ayrılığı çıktığında ise Peygamberimizin hakem olması ve sorunu çözmesi kabul edilecekti.

Peygamber Efendimizin günümüze de ışık tutan bu uygulamaları ile Medine, hukukun üstünlüğüyle mayalanan, birbirinden farklı renklerin bir arada yaşadığı bir "Medeniyet Şehri" hâline geldi.

KIBLEMİZ KÂBE

Mescid-i Nebevî inşa edilirken kıble yönü Kudüs'te bulunan Mescid-i Aksâ'ya doğruydu. Çünkü Mescid-i Aksâ tüm peygamberlerin ortak durağıydı.

Medine'de on yedi ay boyunca namazlar, Mescid-i Aksâ'ya yönelerek kılındı. Ancak Peygamber Efendimizin gönlünde hep bir hasret ve bir temenni vardı. Tevhidin evi ve insanlığın ilk ibadet mekânı olan Kâbe'ye yönelmek istiyordu. Bir gün Selemeoğulları mescidinde namaz kıldırırken, beklenen o müjdeli vahiy geldi:

"Biz senin, yüzünü göğe doğru çevirdiğini elbette görüyoruz. İşte şimdi kesin olarak seni memnun olacağın kıbleye döndürüyoruz. Artık yüzünü Mescid-i Harâm (Kâbe) tarafına çevir; nerede olursanız olun yüzünüzü o yöne çevirin. Kuşku yok ki kendilerine kitap verilenler bunun Rablerinden gelmiş bir gerçek olduğunu elbette bilirler. Allah, onların yaptıklarından habersiz değildir." (Bakara, 2/144) Efendimiz, namazın tam ortasında gelen bu ayetle yönünü hemen Kâbe'ye döndü, arkasındaki cemaat de tek bir vücut gibi ona uydu.

Biliyor muydun?

Kudüs'le başlayıp Mekke ile tamamlanan o namazın hatırasına, o mescid "Mescid-i Kıbleteyn" (İki Kıbleli Mescid) olarak anıldı.

SAVAŞ İZNİ

Müslümanlar, yalnızca bir olan Allah'a iman edip son elçisini tasdik ettikleri için doğup büyüdükleri evlerinden, hatıralarından ve mallarından koparılmışlardı. Müşrikler, geride kalan bu malları yağmalamakla kalmıyor, Medine'deki yeni hayatı da tehdit ediyorlardı. Bu tehdit her geçen gün artıyordu. Müşrikler Müslümanları ortadan kaldırmak istiyorlardı. İşte tam bu zamanda, Yüce Allah, Resûlü'ne ve Müslümanlara onlarla savaş izni verdi.

"Saldırıya uğrayanlara zulme maruz kaldıkları için savaş izni verildi. Allah onları muzaffer kılmaya elbette kadirdir." (Hac, 22/39)

ŞEHRİN GÜVENLİĞİ: SERİYYELER

Peygamber Efendimiz, Mekke kervanlarının geçtiği ticaret noktalarını kontrol altına almak ve müşriklerin ekonomik baskılarını kırmak amacıyla küçük birlikleri, yani seriyyeleri görevlendirdi. İlk seriyyenin başına amcası ve "Allah'ın Arslanı" olarak bilinen Hz. Hamza'yı tayin etti. Seriyyelerin amacı İslamiyet'in yayılmasına engel oluşturan unsurları ortadan kaldırmak, Müslümanları maddi ve manevi baskılardan kurtararak dinlerini özgürce yaşayabilecekleri bir ortam sağlamaktır.

Biliyor muydun?

Peygamber Efendimizin bizzat komuta ettiği seferlere Gazve, kendisinin katılmayıp bir sahabeyi komutan tayin ederek gönderdiği birliklere ise Seriyye denir.

BEDİR GAZVESİ

Hicretin ikinci yılıydı, miladi 624 senesi.

Mekkeli müşrikler hicretten sonra da rahat durmuyorlardı ve sürekli Müslüman olmayan Medinelilere "Muhammed'i ya öldürün ya şehrinizden çıkarın ya da sizinle savaşırız." diye haber gönderiyorlardı. Bu tehditler, açık açık Mekke'nin Medine'ye savaş ilan etmesi demekti.

Suriye'den Mekkelilere ait büyük bir ticaret kervanının yola çıktığı haberi alınmıştı. Kervan, Kureyşli Ebû Süfyan idaresindeydi. Bu kervanda Müslümanların Mekke'de bıraktığı mallar da vardı. Mekkeli müşriklerin tehditlerini sona erdirmek ve hicret ederken geride bıraktıkları mallarının bir kısmını dahi olsa geri alabilmek için Peygamberimiz, ashabına kervanı Mekke'ye dönerken uğrayacağı Bedir'de ele geçirebileceklerini söyledi. Peygamber Efendimiz; Mus'ab b. Umeyr, Hz. Ali ve Sa'd b. Muâz'ın sancaktarlığında, çoğu yaya olan 300 civarındaki bir orduyla Bedir'e doğru yola çıktı. Bunu duyan Mekkeliler de Ebû Cehil komutasında Kureyş kabilesinin neredeyse

Biliyor muydun?

Peygamber Efendimizin Bedir'de Yaptığı Dua

Allah'ım! Senden ahdini ve vaadini (yerine getirmeni) istiyorum. Allah'ım! Şu bir avuç İslam toplumunu helak edersen (korkarım) yeryüzünde sana ibadet eden kimse kalmayacak. (Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 8)

bütün kollarından toplandıkları 1000 kişi ile yola çıktılar.

Müslüman ordusu Ebû Cehil komutasındaki 1000 kişilik tam teçhizatlı müşrik ordusuyla Bedir kuyularında karşı karşıya geldi. Savaş öncesinde Efendimiz, Hubâb b. Münzir'in stratejik tavsiyesine uyarak kuyuları kontrol altına aldı ve Hz. Ömer aracılığıyla müşriklere son kez barış teklifinde bulundu. Ancak Kureyş ordusu sayıca çok olunca kibre kapıldı ve savaşı seçti.

Allah'ın melekleriyle desteklediği Müslümanlar, sayıca az olmalarına rağmen büyük bir azim ve imanla savaştılar. Başta İslam'ın en büyük düşmanı Ebû Cehil olmak üzere yetmiş müşrik öldürüldü. Müslümanlar on dört şehit vermişti. Ayrıca Bedir'de yetmiş müşrik de esir alındı.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

Rabbinizden yardım dilediğiniz zamanı hatırlayın. Hemen size, "Meleklerden peşi peşine gelen binlik kuvvetlerle ben size yardım edeceğim." diye cevap verdi.

Bunu yalnızca müjde olsun ve kalpleriniz bununla yatışsın diye yaptı. Zaten yardım ancak Allah tarafındandır. Allah, kuşkusuz izzet ve hikmet sahibidir." (Enfâl, 8/9-10)

Peygamber Efendimiz, Bedir'de ele geçirilen esirler hakkında daha önce eşi benzeri görülmemiş şu kararı açıkladı:

"Maddi durumu iyi olan esirler fidye karşılığında, Maddi durumu olmayanlar karşılıksız, okuma-yazma bilen esirler ise on Müslüman çocuğa okuma-yazma öğretmeleri şartıyla serbest bırakılacaktı. Ayrıca esirlere kendi yediklerinden yedirilmesi ve onlara nazik davranılması emredilmişti."

Düşmanın elindeki kılıcın yerine kalemi koymak ancak Allah'ın son Peygamberi'ne özel bir davranıştır. Kibre karşı ilmi, nefrete karşı merhameti seçti. Çünkü Sevgili Peygamberimiz âlemlere rahmet olarak gönderildi.

Biliyor muydun?

Hicretin 2. yılı 624 yılındaki diğer önemli olaylar: Oruç ve zekât ibadeti farz kılındı. Bayram namazları vacip kılındı. Peygamberimizin sevgili kızı Hz. Fâtıma, Hz. Ali ile evlendi.

Sen Ne Dersin?

Peygamber Efendimizin, esirleri cezalandırmak yerine onların Müslüman çocuklara okuma yazma öğretmesini istemesi, bize ne anlatmaktadır?

UHUD GAZVESİ

Bedir'den sonra Kureyş'in öfkesi, kini daha da artmıştı. Yenilginin ardından bir yıl geçmişti. 625 yılıydı ve Medine'ye Müşriklerin öç almak için üç bin kişilik dev bir ordu topladıkları haberi geldi. Allah Resûlü her işte olduğu gibi bu meselede de ashabıyla istişare etti. Gönlü Medine'de kalıp savunma yapmaktı ama gençlerin meydana çıkma coşkusu ağır bastı. Yedi yüz kişilik bir ordu hazırlandı. Cuma namazını kılıp yola çıktılar.

Ertesi gün İslam ordusu, Uhud Dağı'nın olduğu bölgeye ulaştı ve Uhud Dağı'nı arkasına alacak şekilde yerleşti. Peygamberimiz, ordunun arkasını sağlama almak için elli kişiden oluşan okçu birliğini Ayneyn Tepesi'ne yerleştirdi ve onlara hayati bir emir verdi: "Savaşı kazansak da kaybetsek de benden emir gelmedikçe yerinizi asla terk etmeyeceksiniz!"

Savaş Müslümanlar açısından zaferlerle ilerliyordu. Hz. Hamza, Hz. Ali, Sa'd b. Ebî Vakkas gibi kahramanlar öne çıkarak vuruşunca Kureşlilerden bir anda yirmiden fazla kişi öldü. Müşriklerden bazı komutanlar askerlerini çekmeye başlamıştı. Ancak Peygamberimizin yerleştirdiği okçuların çoğu, zafer kazanıldığını zannederek yerlerini terk ettiğinde işler tersine döndü. Peygamberimizin emrinden çıkmanın bedeli ağır oldu. Mekkeli süvariler arkadan kuşatınca, Müslümanlar iki ateş arasında kaldı.

Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer ve Hz. Ali ile birlikte bir grup sahabe Peygamberimizi korumak için etrafında bir halka oluşturdular. Ebû Dücâne vücudunu kalkan yapmış Peygamberimizi koruyor, Sa'd b. Ebû

Vakkas da düşmana ok atıyordu. Düşmanın kılıç darbelerine karşı Allah Resûlü'nü koruyan Talha b. Ubeydullah aldığı yaranın etkisiyle çolak kaldı. Hz. Hamza, bir çınar gibi devrildi toprağa. Mus'ab b. Umeyr ve Abdullah b. Cahş da bu savaşta şehit düştü...

Efendimizin mübarek dişi kırıldı, yüzü yaralandı; "Peygamber öldürüldü!" sesleri Müslümanların kolunu kanadını kırdı. Peygamberimizin yaşadığını görünce K'ab b. Malik "Ey Müminler Resûlullah burada." diye var gücüyle haykırdı. Haykırışı duyan Müslümanlar sanki yeniden dirilmişti. Allah Resûlü yaşıyordu. Tekrar savaşa asıldılar. Müşriklerin saldırılarını bir nebze de olsa durdurmayı başarmışlardı.

Müslümanlar yetmiş şehit vermişti. Bedir'in intikamını aldığına inanan müşrikler de geri çekildi. Mekke'ye döndüler. Müslümanlar sığındıkları yerden savaş meydanına geldiler. Şehitlere yapılan kötü muameleyi gördüklerinde üzüntüleri kat kat arttı. Cenazelerini tek tek toplayıp oraya defnettiler. Büyük bir elemle Medine'ye döndüler.

Sen Ne Dersin?

Senin Uhud Savaşı'ndan kendine aldığın bir not oldu mu?

Hayatla Bağ Kur!

Uhud'da Müslümanlar, hatalarını anladılar ve yeniden ayağa kalktılar. Sen de hata yapabilirsin; önemli olan, o hatadan bir "tecrübe" çıkarıp hayata daha güçlü dönmektir.

MUALLİMLERİN ŞEHADETİ

Uhud Savaşı'ndan sonraydı. Bazı kabileler, kendilerine İslam'ı anlatacak öğretmenler göndermesini istemek üzere Efendimize elçiler yolladılar. Lihan kabilesi de yollamıştı. Peygamberimiz onlar için 6 kişiyi gönderdi. 6 kişilik sahabe ekibi Reci denilen yere gelindiğinde saldırıya uğradı ve şehit edildi. Bu planlanmış bir saldırıydı. Sahabenin arasında bulunan Zeyd b. Desinne ve Hubeyb b. Adî, Mekkeli müşriklere satıldı ve esir olarak alındılar. Onlardan dinlerini bırakmaları istendi, "Asla bu yoldan dönmeyiz." dediler. Zeyd ve Hubeyb de şehit edildi.

Zeyd hapiste kaldığı sürece geceleri namaz kılıp gündüzleri oruç tuttu. Putlar adına kesilen hayvanların etinden yemeyeceğini söyledi. Arkadaşı Hubeyb gibi Zeyd de kendisine yapılan çeşitli eziyetlere katlandı ve dinini terk etmedi.

Zeyd öldürülmeden önce iki rekât namaz kılmak istediğini söyledi. Namazdan sonra müşriklerin dininden vazgeçmesi hâlinde serbest bırakılacağı yönündeki sözlere aldırmadı. Bu sırada yanına gelen Ebû Süfyân, "Ey Zeyd, Allah aşkına doğru söyle! Şimdi senin yerine Muhammed'in öldürülmesini, böylece evine dönmeyi istemez miydin?" deyince Zeyd şu cevabı verdi: "Yemin ederim ki şu anda ailemin yanına dönmek bir yana Muhammed'in ayağına bir diken batıp onu incitse gönlüm ona bile razı olmaz." Bu cevap karşısında Ebû Süfyân şaşkınlık içinde şu sözleri söyledi: "Doğrusu Muhammed'e inananların onu sevdiği gibi bir başkasını seven kimseyi görmedim." Zeyd bir ağaca bağlanarak okla şehit edildi.

Bir suikast daha düzenlenmişti o günlerde. Uhud Savaşı'ndan birkaç ay sonrasıydı. Hz. Peygamber'i ziyarete gelen Ebû Bera isminde bir kabile reisi, İslam hakkında bilgi aldıktan sonra kabilesinin de bu dini öğrenmesini istedi. Peygamberimiz de ashabının can güvenliği konusunda kesin bir söz aldı ve Suffe mektebinde yetişmiş,

yetmiş kadar kişiden oluşan seçkin sahabe grubunu yola çıkardı.

Bu sahabiler Bi'ri Maune denilen yere geldiklerinde pusuya düşürüldüler ve savunmaya bile fırsatları olmadan şehit edildiler. Bu iki elim hadise herkesi derinden sarstı.

MEDİNE'DE YAŞAYAN YAHUDİLER

Allah Resûlü Medine'ye geldiğinde iki büyük olayı gerçekleştirmişti. Birincisi Mekke'den Medine'ye hicret eden Muhacirlerle Medine'nin yerlisi olan ensarı kardeş ilan etmesi. Diğeri de bir devlet için olmazsa olmaz olan bir anayasayı hazırlayıp uygulamaya koymasıydı. Anayasa en çok da farklı dinden olanların bir arada barış içinde yaşaması için gerekliydi.

Medine'de Müslümanlar, Hristiyanlar ve Yahudiler vardı; bir de Müslüman gibi görünüp gerçekte Müslüman olmayanlar münafıklar.

Medine'de yaşayan Yahudiler üç büyük kabile hâlindeydi. Benî Kaynukâ, Benî Nadîr ve Benî Kurayza. Müslümanların Yahudilerle yaşadığı sorunların temelinde güven problemi vardı. Medine Sözleşmesi ile Medine'de farklı topluluklar arasında genel bir huzur ortamı oluşturulmuştu. Ne yazık ki bazı Yahudi kabilelerinin kışkırtmasıyla bu barış ortamı bozulmaya çalışılıyordu.

Benî Kaynukâ Kabilesi: Bedir Zaferi'nden sonra Müslümanların güçlenmesini hazmedemeyip açıkça düşmanlık ilan ettiler. En sonunda bir Müslüman hanıma yaptıkları saygısızlık, bardağı taşıran son damla oldu. Peygamber Efendimiz de on beş gün süreyle onların kabilesini kuşattı ve Medine'den çıkarılmalarına karar verdi. Şehirden sürüldüler.

Benî Nadîr kabilesi ise Rahmet Peygamberimizi öldürmeye yeltendiler. Efendimiz (sas), bazı meseleleri konuşmak için onların mahallesine gittiğinde bir duvarın yanında oturmuştu. İçlerinden bazı kişiler gizlice bir plan yaparak, yukarıdan büyük bir taşı Peygamberimizin üzerine düşürmek istedi. Efendimiz bu durumu fark etti ve onlara bir şey söylemeden Medine'ye döndü.

Aynı Yahudi kabilesi Uhud Gazvesi hazırlıkları esnasında müşriklerle iş birliği yapmış ve Müslümanlara ait bilgileri müşriklere vermişlerdi. Bu şekilde yaşanan sorunlar sebebiyle Hz. Peygamber onlara haber göndererek on gün içinde Medine'yi terk etmelerini, aksi hâlde yakalananların öldürüleceğini bildirmişti. Şehri terk etmeyi kabul etmeyince Peygamberimiz onların bulunduğu yeri kuşattı. Kuşatmaya daha fazla direnemediler. Neticede Benî Nadîr Yahudileri mallarıyla birlikte şehri terk ettiler ve Hayber'e yerleştiler.

Benî Kurayza kabilesi de Hendek Savaşı'nın en kritik anında, Müslümanları arkadan vurmaya kalktılar. Peygamberimiz (sas), her defasında barışı korumaya çalışmıştı. Ancak "ihanet" söz konusu olduğunda güven yıkılıyordu. Hz. Peygamber Müslümanlar ile birlikte Benî Kurayza'yı kuşatma altına aldı. Ardından ilk olarak İslam'a davet etti. Olumsuz cevap vermeleri üzerine kalelerinden inmelerini ve teslim olmalarını istedi, bu teklifin de reddedilmesiyle çatışma başladı. Bir süre direnseler de bu çatışmayı devam ettiremediler ve teslim oldular.

HENDEK GAZVESİ

Uhud Gazvesi'nin ardından iki yıl geçmişti. 627 yılıydı. Hayber'e sürülen Benî Nadîr Yahudileri her açıdan tehdit oluşturuyordu. Kureyşli müşrikleri ve diğer Arap kabileleri Medine'ye tekrar saldırmaları konusunda kışkırtıyorlardı.

Mekkeli müşrikler, Hayber Yahudileri ve diğer büyük Arap kabileleri ile Müslümanları tamamen ortadan kaldırmak üzere anlaştılar. On bin kişilik dev bir ordu topladılar.

Düşman ordusu Medine'ye doğru yola çıktı. Müslümanlar için durum çok kritikti; sayıca az, imkânca kısıtlıydılar. Uhud'da yaşanan acı tecrübeden dolayı açık sahada savaşmak yerine şehrin savunma hattında kalmayı tercih ettiler.

Sahabeden Selmân-ı Fârisî, o güne kadar bölgede hiç bilinmeyen bir savunma taktiği önerdi: Medine'nin açık olan kısımlarına derin ve geniş hendekler kazmak! Bu fikir benimsendi. Hemen işe koyuldular. Peygamberimiz (sas) ashabıyla omuz omuza, el ele verip hendek kazmaya başladı. Düşman yaklaşıyordu ve hendeklerin hemen kazılması gerekiyordu. Her sabah güneş doğmadan önce işe başlıyor, akşama kadar kazabildikleri kadar hendek kazıyorlardı.

Kazılan bu hendekler oldukça büyüktü. İçerisine atıyla birlikte düşen bir düşmanın çıkamayacağı kadar derindi. Düşman ordusu Medine'ye ulaşmıştı ki Kureyşliler ve müttefikleri böyle bir hendekle karşılaştıklarında şaşırıp kaldılar. Çünkü hendekler, düşman süvarilerini hücumdan caydıracak bir genişliğe sahipti ve gece gündüz Müslüman birlikler tarafından kontrol altında tutuluyordu. Müslüman askerlerin sayısı ise üç bin kadardı.

Savaş çok çetin bir şekilde devam ediyordu. Müşrikler aralarında nöbetleşerek hücuma geçiyorlardı. Müşrikler Hz. Peygamber'in çadırını yoğun biçimde ok yağmuruna tutmuşlardı. Ancak Müslümanların karşılık vermesi üzerine saldırı başarısızlıkla sonuçlanmıştı.

Aslında müşrikler kısa sürecek bir savaşa göre hazırlanmışlardı. Savaş uzadıkça zor durumlarla karşılaşmaya başladılar. Binek hayvanlarının yiyecekleri bile tükenmek üzereydi. Hava da iyice soğumuştu. Mekke'nin sıcağından sonra Medine'nin şiddetli soğuğuna dayanama-

Biliyor muydun?

Düşman safında birleşen birçok farklı grubu ifade etmek için Kur'an-ı Kerim'de kullanılan "ahzâb" (hizipler, gruplar) tabirinden dolayı bu savaşa Ahzâb Gazvesi de denmiştir.

dılar. Sonunda Allah'ın yardımı, sert bir rüzgâr ve kum fırtınasıyla pekişti. Düşmanın çadırları uçtu, kalplerine korku düştü. Müşrikler, bu şartlar altında sonuç alınamayacağını anladı ve Mekke'ye dönmeye karar verdiler.

Bu çetin imtihanda altı sahabi şehit olmuştu. Sekiz müşrik askeri de öldürülmüştü. Bu savaşın asıl önemli sonucu ise Kureyşlilerin Medine'ye yönelik saldırı planlarının son bulmasıydı. Peygamber Efendimiz, bu gazveden sonra stratejisini tamamen değiştirecekti. Müslümanlara saldırı hazırlığı içinde olan düşman kuvvetlerinin yola çıkmasını beklemeden hücum etmeye karar verdi. Hamle yapma sırası Müslümanlardaydı.

Kavram Defteri

Ashab-ı Suffe

Mescid-i Nebevî'de yaşayan, ilim öğrenen ve İslam'ı yaymakla görevli sahabilerdir.

Ensar

Hz. Peygamber'e ve muhacirlere yardımcı olan Medineli Müslümanlardır.

Gazve

Peygamber Efendimizin bizzat katıldığı savaşlardır.

Medine Sözleşmesi

Farklı din ve toplulukların bir arada barış içinde yaşamasını sağlayan ilk yazılı anayasa niteliğindeki anlaşmadır.

Mescid-i Nebevî

Peygamber Efendimizin Medine'de inşa ettiği, ibadet ve eğitim merkezi olan mescittir.

Muâhât (Kardeşlik)

Muhacirlerle ensar arasında kurulan kardeşlik bağıdır.

Muhacir

Mekke'den Medine'ye göç eden Müslümanlardır.

Seriyye

Peygamber Efendimizin katılmadığı, sahabenin komutasındaki askerî birliklerdir.

ETKİNLİKLER

DOĞRU OLANI BUL

Aşağıdaki cümleleri oku. Doğru olanların yanına (D), yanlış olanların yanına (Y) yaz.

( ) Medine'nin eski adı Yesrib'tir ve bu isim olumlu anlamlar taşır.

( ) Mescid-i Nebevî sadece ibadet edilen bir yer değil aynı zamanda eğitim merkezidir.

( ) Muâhât ile Müslümanlar arasında kardeşlik bağı kurulmuştur.

( ) Uhud Savaşı'nda Müslümanlar zafer kazanmıştır.

( ) Hendek Savaşı'nda savunma amaçlı yeni bir yöntem uygulanmıştır.

BOŞLUĞU DOLDUR

Peygamber Efendimizin yaptığı savaşlara _____ denir.

Hendek Savaşı'nda savunma amacıyla _____ kazılmıştır.

Muhacir ile ensar arasındaki kardeşliğe _____ denir.

ETKİNLİKLER

DOĞRUYU İŞARETLE

1. Uhud Savaşı'nda Müslümanların zor duruma düşmesinin temel sebebi nedir?

A) Sayılarının az olması.

B) Aç kalmaları.

C) Peygamber'in emrine uyulmaması.

D) Silahlarının olmaması.

2. Hendek Gazvesi'nde uygulanan savunma yöntemi fikri kime aittir?

A) Hz. Ali

B) Hz. Ömer

C) Selmân-ı Fârisî

D) Mus'ab b. Umeyr

3. Aşağıdakilerden hangisi Ashab-ı Suffe'nin özelliklerinden biridir?

A) Ticaretle uğraşmaları.

B) Savaşlarda komutan olmaları.

C) Eğitim alıp İslam'ı öğretmeleri.

D) Sadece ibadet etmeleri.

Bende Kalan

Bu bölümde beni en çok etkileyen olay .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bu bölümde Peygamber Efendimizin örnek aldığım davranışı/davranışları .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Uhud Savaşı'ndan çıkardığım ders .....

.....

.....

.....

.....

.....

..... oldu.

6. BÖLÜM

DÖNÜŞ VE BÜYÜK FETİH

KÂBE ÖZLEMİ

Mekkeli Müslümanların, Mekke'den yani yurtlarından ayrılmasının üzerinden altı yıl geçmişti.. Hasretleri giderek artıyordu. İnsan kendi doğup büyüdüğü toprağını özlüyordu. Kâbe'ye olan özlem de artık başka bir boyuttaydı.

İslam'dan sonra Kâbe, Müslümanlar için çok daha önemli bir ibadet merkezi hâline gelmişti. Allah'ın insanlar için belirlediği ilk evdi. İlk ev, ilk mabet ve kıbleydi aynı zamanda.

Hz. Peygamber, hicretin altıncı yılında ashabına Kâbe'yi ziyaret edebilecekleri müjdesini verdi. Müslümanlar buna çok sevindi, hemen hazırlandılar. Herhangi bir savaş teçhizatı almadan, yalnızca umre yapmak üzere Mekke yoluna koyuldular. İhram elbiselerini de giymişlerdi.

Mekkeliler, Peygamberimiz ve Müslümanların Mekke'ye geleceğini haber aldıklarında korku ve telaşa kapılıp hiç beklemeden planlar tertiplediler. Mekke'ye Müslümanları almayacaklardı ve bu yüzden kapıları kapattılar.

Müslümanlar Hudeybiye denilen yere geldiklerinde Hz. Muhammed, Müslümanların savaş için değil umre yapmak amacıyla geldiklerini anlatmak üzere Mekkelilere bir elçi gönderdi. Ancak elçi iyi karşılanmadı. Bunun üze-

rine Peygamberimiz (sas), Osman bin Affan'ı Mekkelilerle görüşmesi için gönderdi.

Hz. Osman, Müslümanların niyetinin sadece Kâbe'yi ziyaret etmek olduğunu anlattı. Mekkeliler, Müslümanların şehre girmesine izin vermeyeceklerini söylediler; fakat isterse Hz. Osman'ın tek başına tavaf edebileceğini belirttiler. Hz. Osman ise, "Peygamberimiz tavaf etmeden ben de etmem." diyerek bunu kabul etmedi.

AĞACIN ALTINDA SÖZLEŞME:

Rıdvan Biatı

Hz. Osman'ın Kureyş ile görüşmesi uzamıştı. Onun hapsedilmiş olduğu veya şehit edildiği haberi yayılmıştı. Haram aylarda bir elçiye böyle davranılamazdı. Hem de harem-i şerif olan Kâbe'de. Peygamber Efendimiz ashabını topladı ve onlardan söz aldı. Onlar İslam davası uğruna ölmek var dönmek yok diyerek Hz. Peygamber'e söz verdiler. Bu sözleşme bir ağaç altında yapıldı ve Rıdvan Biatı olarak tarihe geçti.

Müslümanların kararlı ve sabırlı tutumu karşısında Mekkeliler, sonunda anlaşma yapmayı kabul etti. Ancak Kâbe'ye ziyaretin bu sene olmaması konusunda inat etmişlerdi. Peygamberimiz de kan dökülmesin diye buna razı oldu.

HUDEYBİYE BARIŞI

Antlaşma Hudeybiye'de yapıldığı için "Hudeybiye Antlaşması" olarak anıldı. Bu antlaşmaya göre: Bu yıl umre yapılmayacak, gelecek yıl Kâbe yalnızca üç gün süreyle ziyaret edilecekti. Mekkeli bir kimse Hz. Muhammed'in yanına Medine'ye kaçarsa velisinin isteği üzerine geri verilecek, fakat bir Müslüman kaçarak Mekke'ye sığınırsa iade edilmeyecekti. Anlaşma on yıl geçerli olacaktı.

Hz. Ömer dâhil ashabın çoğu bu anlaşma maddelerine tepki gösterdiler. Ancak Allah Resûlü anlaşma şartlarını kabul ettiğini söyleyince herkes bağlılığını bildirdi. Nitekim Hudeybiye Antlaşması, İslam'ın yayılmasını hızlandıran ve Müslümanlara büyük bir hareket alanı sağlayan ileri görüşlü bir adımdı. Bu sayede Mekke'de İslam'a girenlerin sayısı arttı, Kureyş zayıfladı ve bu süreç Mekke'nin fethine giden yolu hazırladı.

Hayatla Bağ Kur!

İnsan bazen haklı olduğu hâlde geri adım atmak zorunda kalabilir. Hudeybiye'de Müslümanlar Kâbe'yi ziyaret edememiş, hatta bazı şartları ağır bir anlaşmayı kabul etmişlerdi. O an için zor görünse de bu karar büyük bir hayra vesile olmuştu.

Günlük hayatımızda da her istediğimiz hemen gerçekleşmeyebilir. Bazen sabretmek, bazen de büyük resmi görmek gerekir. Unutmayalım ki her gecikme bir kayıp değildir, bazen daha büyük kazanımların kapısını aralar.

İSLAM'A DAVET MEKTUPLARI

Müşrikler, Hudeybiye Antlaşması ile İslam devletini ilk kez resmen tanımış oldular. Böylece Müslümanlar, bir devlet olarak var olduklarını etrafa duyurmuş oldular. Müşriklerle yapılan anlaşma sayesinde ortam bir süreliğine huzura kavuşmuştu. Peygamberimiz de bu güven ortamında Bizans, İran, Mısır, Habeşistan ve uzakta bulunan Arap kabilelerine mektuplar göndererek onları İslam'a davet etti. Mektupların üzerinde "Muhammedun Resûlullah" yazan bir mühür basılıydı. Peygamberimizin hedefi İslam'ı bütün dünyaya duyurmaktı.

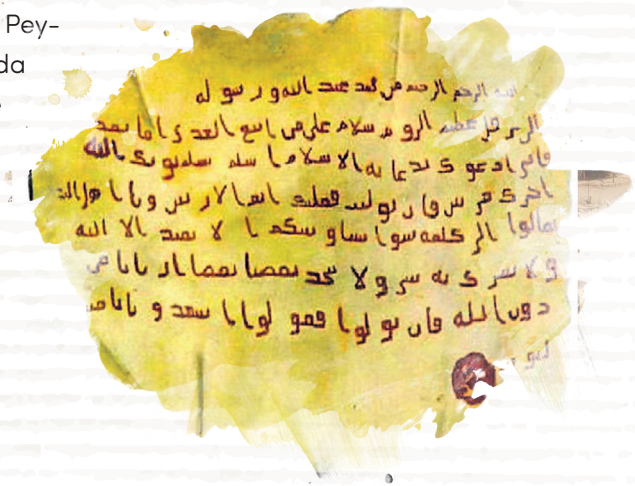

HAYBER'İN FETHİ

Sahabenin başlangıçta tepkiyle karşıladığı Hudeybiye Antlaşması'nın maddeleri, tarihin en doğru kararlarına dönüşmüştü. Sadece iki yıl içinde Müslüman olanların sayısı, bu zamana kadar geçen on sekiz yılın toplamını aşmıştı.

Efendimiz (sas), bu siyasi zaferin verdiği güvenle yönünü kuzey tarafına çevirmişti. Kuzeyde Hayber vardı. Hayber, Yahudilerin fitne ve düşmanlığının merkezi hâline gelmişti. Hudeybiye'den sonra bir ay bile geçmemişti ki Hayber'e karşı bir zafer elde edildi.

Hayber zaferi, Arap kabileleri üzerinde büyük bir etki yarattı. Müslümanların Arabistan yarımadasının tamamına hâkim olmaları yakındı, bunu fark etmişlerdi.

Biliyor muydun?

Hayber'de Hz. Ali kaleleri birer birer ele geçirmişti. En son Kamus denilen en zor kaleye sıra gelince buranın kumandanı olan Merhab'ı yere serdi ve "Hayber Fatihi" olarak anıldı.

KÂBE'Yİ ZİYARET

Hudeybiye Antlaşması'nın üzerinden bir yıl geçmişti. Antlaşma gereğince Kâbe'yi ziyaretin vakti gelmişti. Müslümanlar heyecan ve sevinç içindeydiler. Hz. Peygamber'den Mekke'ye gidiş için hazırlık emri gelince binden fazla Müslüman hemen toparlandılar ve yola çıktılar.

Mekkeliler, Müslümanların gelmesine yakın şehri boşalttılar. Tepelere çadır kurdular. Nasıl bir korkuydu bu? Yıllarca Allah Resûlü'nü öldürmeye çalışmışlardı. Her türlü eziyeti yapmışlardı. Şimdi Müslümanlar büyük bir topluluk olarak Mekke'ye gelmişlerdi.

Peygamber Efendimiz ve Müslümanlar Kâbe'yi tavaf ettiler. Müşrikler manzarayı hayret ve hayranlık duyguları içerisinde seyretmişti. Müslümanların hâlleri, ibadetleri, ahlakları onlara İslam dininin yüceliğini anlatmıştı. Kâbe ziyareti Mekkeli müşrikler üzerinde olumlu bir etki bırakmıştı.

Bu esnada, Uhud'da Müslümanları oldukça zor durumda bırakan ünlü komutan Halid b. Velid ve Amr b. As, Hz. Peygamber'in huzuruna gelerek Müslüman oldular. Halid, artık İslam için mücadele edecekti. Allah Resûlü ona Allah'ın kılıcı anlamına gelen "Seyfullah" lakabını verdi.

KUTLU ZAFER:

Mekke'nin Fethi

Kureyşliler, Müslümanların müttefiki olan kabilelerden birine saldırmaya başlamıştı. Bu kabilenin lideri Medine'ye gelip "Kureyş sana verdiği sözden döndü. Bizi namaz kılarken bile vuruyorlar." diyerek Efendimizden yardım istedi. Bu açıkça Hudeybiye Antlaşması'na aykırı davranmaktı. Peygamberimiz Kureyş'e haber göndererek öldürdüklerinin diyetini ödemelerini, yoksa Hudeybiye Antlaşması'nın tamamıyla hükümsüz olacağını bildirdi. Kureyş bunu kabul etmedi ve görüşme yapması için Ebû Süfyân'ı Medine'ye gönderdi. Ancak Ebû Süfyan

görüşmesinden bir sonuç alamadan Mekke'ye döndü.

Kureyş'in anlaşmayı yok sayması üzerine Peygamber Efendimiz orduya hazırlık emri verdi ve on bin kişilik muazzam bir ordu hazırlandı. 630 yılı ramazan ayında yola çıkıldı.

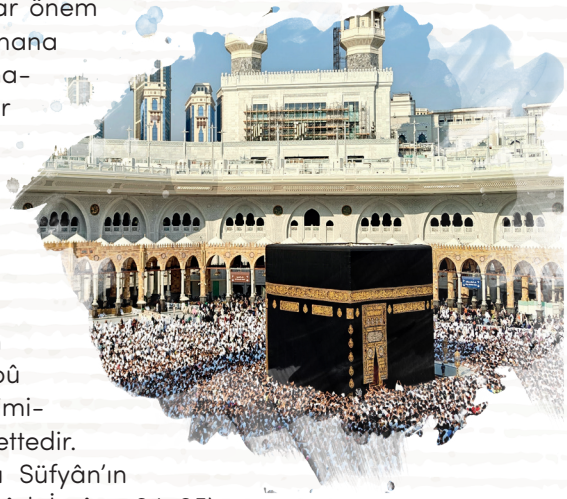

Allah Resûlü seferin gizliliğine o kadar önem verdi ki ordu Mekke kapılarına dayanana kadar kimse ne olduğunu anlayamadı. Efendimiz (sas) Mekke'ye yakın bir mesafede herkesin ateş yakmasını buyurdu. Böylece ordunun ihtişamı, heybeti Mekkelilere daha fazla göründü. Böyle bir ordunun karşısında direnemeyeceklerini anladılar. O sırada Ebû Süfyân, ordunun bulunduğu yere gelerek Hz. Peygamber'in huzuruna çıktı ve Müslüman oldu. Ebû Süfyan Mekke'ye döndüğünde Efendimizin, "Mescid-i Harâm'a giren emniyettedir. Evinden çıkmayan emniyettedir. Ebû Süfyân'ın evine sığınan emniyettedir!" (Ebû Dâvûd, İmâre, 24, 25) buyruğunu halka ilan iletti. Ebû Süfyan kendisinin de İslam'ı kabul ettiğini duyurdu. Bu sözler, aslında Mekke'nin teslim alındığını ifade ediyordu. Böylece evine çekilen çekildi, Kâbe'de kalan kaldı, şehrin dışına kaçanlar kaçtı.

Hicretin 8. yılı Ramazan ayının 20'sinde (11 Ocak 630) sabah vakti, İslam ordusu dört koldan şehre girdi. Rahmet Peygamberi kumandanlarına mecbur kalmadıkça savaşmamalarını, kaçanları izlememelerini, yaralı olan olursa öldürmemelerini kesin olarak emretti. Küçük birkaç sürtüşme dışında Mekke direnmeden teslim oldu.

Hz. Peygamber, Mescid-i Harâm'a girdi. Kâbe ve çevresi putlardan temizlendikten sonra Kâbe'nin içinde iki rekât namaz kılan Peygamber Efendimiz, Bilâl-i Habeşî'ye Kâbe'nin damına çıkarak ezan okumasını emretti. Allah Resûlü burada bir hutbe okudu. İnsanlar arasında eşitlik,

"Allah'ın yardımı ve fetih (Mekke fethi) geldiğinde ve insanların bölük bölük Allah'ın dinine girdiğini gördüğünde, Rabbine hamdederek tespihte bulun ve O'ndan bağışlama dile. Çünkü O tövbeleri çok kabul edendir."

(Nasr, 110/1-3)

müminler arasında kardeşlik olduğunu ve İslam'a göre herkesin Allah'ın kulu olduğunu ilan etti. Mekkeliler başları önde mahcup dinliyorlardı.

Âlemlere Rahmet Peygamberimiz sözlerine devam etti:

"Ey Kureyşliler, şimdi benden size nasıl davranacağımı bekliyorsunuz?" Mekkeliler başlarını önlerine eğerek cevap verdiler: "Senden iyilik bekliyoruz. Çünkü sen asil bir kardeş ve asil bir kardeş oğlusun." Resûl-i Ekrem, "O hâlde tıpkı Yûsuf Peygamber gibi ben de 'Bugün size kınama yok. Allah sizi bağışlasın. O, merhametlilerin en merhametlisidir.' diyorum." (Yûsuf, 12/92) dedi ve ekledi: "Haydi gidin, hepiniz serbestsiniz." (Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, IX, 195)

Mekkeliler bu sözler karşısında duygulandılar. İçten içe hissettikleri telaşları da geçmişti. Rahat bir nefes aldılar. Allah'ın son peygamberi Hz. Muhammed (sas) Mekkelileri affetmişti. Mekkelilere esir muamelesi de yapılmadı ve serbest bırakıldılar.

Mekke savaşmadan fethedilmişti. Büyük bir zafer kazanılmıştı. Peygamberimiz o gün Müslüman olan Attâb b. Esîd'i şehre vali tayin etti. Bu çok önemli zaferin ardından geride tek bir asker dahi kalmadan tüm ordu Allah Resûlü'yle birlikte Medine'ye döndü.

Mekke'nin fethi İslam tarihi için bir dönüm noktası olmuştur. Hemen ardından Hevâzin ve Sakif kabilelerine karşı kazanılan Huneyn Gazvesi de Arap yarımadasındaki diğer kabilelerin İslamiyet'e girmelerini hızlandırdı. Bu kabileler temsilcilerini Medine'ye göndererek İslamiyet'i kabul ettiklerini söylediler. İslamiyet'i kabul etmeyenler ise Hz. Peygamber'le antlaşma yapmak istediklerini bildirmişlerdi. Hz. Peygamber'le görüşmek için Medine'ye gelen heyetlerin çokluğundan dolayı hicretin 9. yılına "elçiler yılı" anlamına gelen **"senetü'l-vüfûd"** denildi.

Hac zamanı gelmişti. Hicretin 10. yılı zilkade ayıydı. Efendimizin ilk ve son haccı olacaktı. Bu sebeple bu hacca Veda Haccı dendi.

Kavram Defteri

Hudeybiye Antlaşması

Müslümanlarla Mekkeliler arasında yapılan ve İslam'ın yayılışına zemin hazırlayan barış anlaşmasıdır.

Rıdvan Biatı

Bey'atürrıdvân da denir. Hicretin 6. yılında ashabın Hudeybiye'de Hz. Peygamber'le yaptıkları biattır.

Senetü'l-vüfûd

Hz. Peygamber'le görüşmek için Medine'ye gelen heyetlerin çokluğundan dolayı hicretin dokuzuncu yılına verilen isimdir.

Seyfullah

"Allah'ın kılıcı" anlamına gelir. Hz. Halid b. Velid'e verilen ünvandır.

ETKİNLİKLER

DOĞRU OLANI BUL

Aşağıdaki cümleleri oku. Doğru olanların yanına (D), yanlış olanların yanına (Y) yaz.

( ) Müslümanlar Hudeybiye'ye savaşmak amacıyla gitmişlerdir.

( ) Hudeybiye Antlaşması Müslümanların aleyhine gibi görünse de sonradan büyük faydalar sağlamıştır.

( ) Hz. Peygamber Mekkelileri affederek büyük bir merhamet örneği göstermiştir.

( ) Senetü'l-vüfûd yılı, Mekke'nin fethinden önceki bir döneme verilen isimdir.

ETKİNLİKLER

DOĞRUYU İŞARETLE

1. Hudeybiye Antlaşması'nın Müslümanlar açısından en önemli sonucu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mekke'nin hemen fethedilmesi.

B) İslam'ın resmen tanınması ve yayılmasının hızlanması.

C) Tüm müşriklerin Müslüman olması.

D) Savaşların tamamen sona ermesi.

2. "Bugün size kınama yok..." sözüyle Hz. Peygamber hangi özelliğini göstermiştir?

A) Cesaret

B) Sabır

C) Merhamet ve affedicilik

D) Kararlılık

3. "Seyfullah" ünvanı kime verilmiştir?

A) Hz. Ömer

B) Hz. Ali

C) Hz. Halid b. Velid

D) Hz. Osman

Bende Kalan

Bu bölümde aklımda en çok kalan ve beni en çok etkileyen olay .....
.....
.....
.....
.....
.....
..... oldu.

Bu bölümü okuduktan sonra içimde .....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bu bölümde Peygamber Efendimizin örnek aldığım davranışı/davranışları .....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. BÖLÜM

ŞAHİDİZ YÂ RAB!

VEDA HACCI VE VEDA HUTBESİ

Peygamber Efendimiz (sas) Hz. Ebû Bekir'i hac emiri olarak Mekke'ye gönderdi ve Müslümanlara hac yapmak üzere hazırlanmalarını emir buyurdu. Medine dışındaki Müslümanlara da haber gönderildi. Binlerce Müslüman, Medine'ye akın akın gelmeye başladı.

İhrama girildi ve öğle namazının ardından hac yoluna düşüldü. Hac yolunda şöyle söylüyorlardı: "Lebbeyk, Allahümme lebbeyk. Lebbeyk, lâ şerîke leke lebbeyk. İnne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülk, lâ şerîke lek." (Rabbim! Davetine sözüm ve özümle tekrar tekrar icabet ettim, emrine boyun eğdim. Rabbim! Senin davetine icabet boynumun borcudur. Senin eşin ve ortağın yoktur. Rabbim! Bütün varlığımla sana yöneldim; hamd senin, nimet senin, mülk senindir. Senin eşin ve ortağın yoktur.)

Müslümanlar, Peygamber Efendimizle birlikte Mekke'ye ulaştılar ve büyük bir heyecanla Kâbe'ye yöneldiler. Hac ibadetleri tavaf ve sa'y ile başladı. Ardından hep birlikte Arafat'a doğru hareket edildi. Arafat yolunda yer gök telbiye ve tekbirlerle coşmuştu. Muazzam bir kalabalık vardı. Allah'ın rahmet peygamberi 100 bini aşkın Müslüman'a Arafat'ta hutbe irad etti. Bu hutbe Peygamberimizin tüm ümmetine vasiyeti niteliğindedir.

VEDA HUTBESİ

"Hamd ve şükür Allah'a mahsustur. Biz O'na hamdeder ve O'ndan yardım ister, affımızı O'ndan diler ve O'na yöneliriz. Nefislerimizin şerrinden, fiillerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah kimi doğru yola iletirse artık o kimse için sapıklık olmaz, kimi de sapıklığa sevk ederse o kimse için doğru yola sevk eden kalmamıştır. Allah'tan başka ilah olmadığına, O'nun tekliğine ve denginin bulunmadığına şehadet ederim. Yine ben şehadet ederim ki Muhammed O'nun kulu ve elçisidir.

Ey Allah'ın kulları! Sizlere Allah'tan korkmanızı ve O'na itaatte bulunmanızı tavsiye ve teşvik ederim. Bu suretle en iyi ve hayırlı olan bir şey ile sözlerime başlamak istiyorum:

Ey insanlar! Size açıkladığım şeyleri dinleyin. Zira bilmiyorum, bu yıldan sonra bulunduğum bu yerde belki de sizlerle tekrar buluşamayacağım.

Ey insanlar! Kanlarınız, mallarınız, haysiyet ve şerefiniz Rabbinizle buluşacağınız güne kadar bu yerin, bu ayın ve bugünün mukaddes olması gibi mukaddestir. Dikkat edin, tebliğ ettim mi? Ey Allah'ım sen şahit ol. Elinin altında bir şey bulunduran kimse, onu kendisine emanet eden şahsa iade etmelidir. Artık Cahiliye Devri'nde mevcut olan faiz kaldırılmıştır... Cahiliye Dönemi'nin kan davaları da kaldırılmıştır... Kasten adam öldürmenin cezası kısastır...

Ey insanlar! Gerçekten şeytan, sizin bu ülkenizde kendisine tapılmaktan ümidini kesmiş bulunuyor. Fakat o, bunun dışındaki iş ve davranışlarınızdan, önemsiz saydıklarınızdan kendisine tabi olmanızdan memnuniyet duyacaktır...

Ey insanlar! Hanımlarınızın sizin üzerinizde hakkı bulunduğu gibi sizin de onlar üzerinde hakkınız vardır... Sizler onları Allah'ın bir emaneti olarak almış bulunuyorsunuz. Kadınlar hususunda Allah'tan korkup çekinin ve onlara en iyi şekilde davranın. Dikkat edin. Tebliğ ettim mi? Allah'ım sen şahit ol. Ey insanlar! Müminler ancak kardeştir. Benden sonra küfre sapıp birbirinizi boğazlar hâle gelmeyin.

Ey insanlar! Rabbiniz bir, atanız da birdir. Hepiniz Âdem'den türediniz. Âdem ise topraktan yaratılmıştır... Bir Arap'ın Arap olmayana üstünlüğü yoktur varsa bu ancak takva yönündendir. Tebliğ ettim mi? Allah'ım sen şahit ol. Burada bulunanlar bulunmayanlara sözlerimi ulaştırsın. Allah muhakkak ki her varisin mirastan olan hissesini tayin ve tespit etmiştir... Allah'ın selamı üzerinize olsun." (Muhammed Hamidullah, el-Vesâiku's-Siyâsiyye, s. 360-368.)

"ŞAHİDİZ YÂ RAB!"

Nefesler tutulmuştu. "Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, size nimetimi tamamladım, sizin için din olarak İslam'ı seçtim." (Mâide, 5/3) ayetini okuyordu Allah Resûlü. Dünya gözüyle son görüşleriydi belki de Sevgili Peygamberlerini. Resûlullah'ın okuduğu ayet ashabını hüzünlendirmişti. Allah'ın son dini tamamlanmıştı. Peygamber Efendimiz ashabına, "Ey insanlar! Yarın beni sizden soracaklar. Ne dersiniz?" diye sordu. Ashab-ı kiram cevap verdi: "Allah'ın risâletini tebliğ ettin, risâlet görevini yerine getirdin, bize vasiyet ve nasihatte bulundun diye şehadet ederiz." Bunun üzerine Resûlullah Efendimiz şehadet parmağını göğe kaldırarak üç kez şöyle dedi: "Şahit ol yâ Rab! Şahit ol yâ Rab! Şahit ol yâ Rab!"

Hayatla Bağ Kur!

Veda Hutbesi, sadece o gün Arafat'ta bulunanlara değil, kıyamete kadar gelecek bütün insanlara yapılmış bir çağrıdır. İnsan onurunun korunması, adalet, kardeşlik, emanet bilinci ve kadın hakları gibi konular bugün de hayatımızın merkezinde olmalıdır.

Günlük hayatta bazen söz veririz ama unuturuz, bazen birine emanet edilen bir şeyi önemsemeyiz ya da kırıcı davranabiliriz. Oysa Veda Hutbesi bize şunu hatırlatır: İnsan olmak, sorumluluk taşımaktır. Her sözümüz, her davranışımız bir emanettir.

Allah Resûlü Veda Haccı'ndan sonra Medine'ye döndü. Kısa bir süre sonra rahatsızlandı. Önce Uhud şehitlerine, ardından Baki kabristanına giderek yaptığı veda ziyaretlerinden sonra hastalığı iyice arttı. Mübarek bedeni yorgun düşmüş, takati kesilmişti. Tedavisi Hz. Âişe annemizin odasında sürerken, artık mescide çıkamaz hâle gelmişti.

O günlerde, namaz kıldırma vazifesini en sadık dostu Hz. Ebû Bekir'e emanet etti. Bir süre sonra Sevgili Peygamberimizin durumu daha da ağırlaştı. Gerçek dünyanın kapılarının açıldığı vakitti. Sevgili Peygamberimiz bakışları semaya doğru,

"En yüce dosta, Refîk-ı A'lâ 'ya!" diyerek, 632 yılında, 63 yaşında fâni dünyaya veda etti.

Yâ Resûlallah!

Asırlar, devirler geçti... Sana meftun olanlar seni övmek için birbirleriyle yarıştılar.

En muhteşem kasideleri senin için dizdiler, en kıymetli sözleri senin için söylediler...

Ezelden beri sensin canlarımızın canı, canlarımızdan aziz olan...

Bir gönülde sen yoksan, o gönül senin yasına mahkûm...

Tam bin beş yüz yıl geçti Canım Efendim.

Sana olan sevdamız, ilk günkü hâlinden hiçbir şey kaybetmedi.

Şimdi bizler, asırlar ötesinden aynı aşk ve sadakatle haykırıyoruz: Şahidiz Yâ Rab!

Selam sana ey canlar canı, selam sana ey âlemlere rahmet en sevgili!

ETKİNLİKLER

DOĞRUYU İŞARETLE

1. Veda Hutbesi'nde aşağıdaki konulardan hangisine değinilmemiştir?

A) İnsanların can ve mal güvenliği

B) Kadın hakları

C) Ticaret kuralları

D) İnsanlar arası eşitlik

2. "Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim..." ayeti aşağıdakilerden hangisini ifade etmektedir?

A) Hac ibadetinin kaldırıldığını.

B) İslam dininin tamamlandığını.

C) Yeni bir peygamberin geleceğini.

D) Mekke'nin fethini.

3. Peygamber Efendimiz kaç yılında vefat etmiştir?

A) 632

B) 622

C) 630

D) 626

ETKİNLİKLER

DOĞRU OLANI BUL

Aşağıdaki cümleleri oku. Doğru olanların yanına (D), yanlış olanların yanına (Y) yaz.

( ) Veda Hutbesi yalnızca o dönemde yaşayan insanlara hitap etmektedir.

( ) Hz. Peygamber'in son haccı Veda Haccı'dır.

( ) Veda Hutbesi'nde insanların eşit olduğu ve üstünlüğün sadece takvada olduğu vurgulanmıştır.

Bende Kalan

Bu bölümü okuduktan sonra içimde .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

..... duygusu oluştu.

KAYNAKÇA

Apaydın, Mehmet, Siyer Kronolojisi, Kuramer, İstanbul: 2023.

Hamidullah, Muhammed, İslam Tarihine Giriş, Beyan, İstanbul: 1999.

Keskioğlu, Osman, Siyer-i Nebi, DİB, Ankara: 2016.

Komisyon, Gençliğe Yönelik Temel Dini Bilgiler Siyer, DİB, Ankara: 2025.

Suruç, Salih, Peygamberimizin Hayatı, Nesil, İstanbul: 2005.

TDV İslam Ansiklopedisi, Dârülerkam, İstanbul: 1993.

TDV İslam Ansiklopedisi, Muâhât, İstanbul: 2020.

TDV İslam Ansiklopedisi, Bedir Gazvesi, İstanbul: 1992.

TDV İslam Ansiklopedisi, Uhud Gazvesi, İstanbul: 2012.

TDV İslam Ansiklopedisi, Hendek Gazvesi, İstanbul: 1998.

TDV İslam Ansiklopedisi Recî' Vak'ası, İstanbul: 2007.

TDV İslam Ansiklopedisi, Bi'rimaûne, İstanbul: 1992.

TDV İslam Ansiklopedisi, Suffe, İstanbul: 2009.

TDV İslam Ansiklopedisi, Vedâ Haccı, İstanbul: 2013.

TDV İslam Ansiklopedisi, Vedâ Hutbesi, İstanbul: 2012.